

*NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ
PEDAGÓGIAI
PROGRAM*

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető	3. old.
I. 1. Az intézmény adatai	4. old.
I. 2. A Pedagógiai Program módosításának jogszabályi háttere	4. old.
I. 3. Az óvoda bemutatása	5. old.
II. Gyermekkép, óvodakép	6. old.
II. 1. Gyermekkép	6. old.
II. 2. Óvodakép	7. old.
II. 3. Pedagóguskép	8. old.
III. Az óvodai nevelés feladatai	9. old.
III. 1. Az egészséges életmód alakítása	9. old.
III. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	13. old.
III. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	15. old.
IV. A néphagyományőrző óvodai program	18. old.
IV. 1. Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában	18. old.
IV. 2. Néphagyományőrző óvodai program célja, feladatai	19. old.
V. Az óvodai élet megszervezésének elvei	22. old.
V. 1. Személyi feltételek	22. old.
V. 2. Tárgyi feltételek	23. old.
V. 3. Az óvodai élet megszervezése	23. old.
V. 4. Az óvoda kapcsolatai	26. old.
VI. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	28. old.
VI. 1. Játék	28. old.
VI. 2. Verselés, mesélés	31. old.
VI. 3. Ének, zene, népi játék, tánc	34. old.
VI. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	37. old.
VI. 5. Mindennapos mozgás	39. old.
VI. 6. Külső világ tevékeny megismerése	43. old.
VI. 7. Munka jellegű tevékenységek	48. old.
VI. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	50. old.
VII. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	51. old.
VII. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése	52. old.
VII. 2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	53. old.
VII. 3. Kiemelten tehetséges gyermek	53. old.
VII. 4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, veszélyeztetett gyermekek	54. old.
VII. 5. Gyermekek -,és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	56. old.
VIII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	57. old.
IX. Érvényességi rendelkezések	59. old.
X. Legitimációs záradék	61. old.

I. BEVEZETŐ

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok, és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának rendelkezései szakmai és jogi garanciát jelentenek arra, hogy az óvodák pedagógiai programjai egységes alapelvekre és keretekre épüljenek, ezáltal valamennyi óvodai nevelésben részesülő gyermek ugyanazon alapelvek, feltételek, szakmai követelmények betartásával sajátítsa el azokat a képességeket, ismereteket, amelyek folyamatos és tudatos óvodapedagógiai irányítással teszik őt éretté az iskolai évek megkezdéséhez. Az Alapprogram elsősorban az óvodai nevelőmunkában annak a tevékenységközpontú szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását és egyéni adottságait is figyelembe véve azoknak a képességeknek a folyamatos kialakítását, amelyek segítik őt az iskolai életre való felkészülésben.

Az alapelvek meghatározásánál építettünk arra, hogy az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenység a teljes nevelési időben érvényesül.

Programunk módosítását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram módosítása, iránymutatása, szellemisége, cél – feladatrendszere, valamint óvodánk sajátosságai tették szükségessé. Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján a gödöllői Néphagyományőrző Óvodai Program elemeinek beemelésével készült.

Már évek óta foglalkozunk a néphagyományápolással, mert felismertük, hogy a magyar nép kulturális értékeinek átadása az alkotó harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatásának egyik hatékony forrása.

Programunk sajátossága, hogy az óvodai nevelést a néphagyomány-örzés érzelmre ható eszközrendszerével gazdagítja. Hat a gyermekre, alakítja a családok szemléletmódját, egy emberléptékű kapcsolatrendszerben működik.

Gyakorlati tapasztalataink igazolják, hogy az óvodai nevelés folyamatába a népi kultúra azon elemei építhetők be, amelyek igazodnak a gyermek életkori sajátosságaihoz és a mindennapi életét gazdagítják. Célunk, hogy a gyermekek megismerjék életkori sajátosságainak megfelelően a népszokások, néphagyományok, mondókák, gyermekjátékok csodálatos világát. Olyan élményekhez szeretnénk juttatni gyermekeinket, melyek az én-tudat mellett a magyarság tudatot is alapozzák.

Nevelőtestületünk vallja, hogy az óvoda nevelő munkája a családdal együtt vállalt közös felelősség, tiszteletben tartva a gyermekek, a szülők és a munkatársak emberi méltóságát és jogait, melynek a gyermek teljes emberré formálását kell szolgálnia. Pedagógiai programunk széleskörűen fűzi össze közösségünk tudását, tapasztalatát és jövőt formáló akaratát. Építettünk az elért eredményeinkre, hagyományainkra, értékeinkre, számba vettük lehetőségeinket, hogy megfeleljünk a kor változó követelményeinek, megújítsuk tartalmi munkánkat.

Törekszünk arra, hogy összegezzük az elmúlt évek nevelőmunkájának eredményeit, jó gyakorlatait, sikereit és egyben jövőt orientáló szakmai képet fogalmazzunk meg a fenntartó, az igénybe vevő szülői kör és a helyi közösségek, partnerek számára.

I.1 Az intézmény adatai

Intézmény adatai:

Edelényi Mátyás Óvoda és Bölcsőde
3780 Edelény Mátyás király út 5.
OM azonosító: 201565
Tel.: 0648/778-953
e-mail: edelenymatyasovi@gmail.com

Az intézmény fenntartója:

Edelény Város Önkormányzata
3780 Edelény, István király útja 52.
Tel: 0648/524-100

Alapító Okirat száma:

1/A/2025

Az intézmény főigazgatója:

Járdán Emőke

I.2. A Pedagógiai Program módosításának jogszabályi háttere

1. Az intézmény Alapító Okirata
2. 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
3. 229/2012. (VIII. 28.) Kormány rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (Vhr.)
4. 20/2012. (VIII. 31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
5. 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló rendelet
6. 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
7. 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

8. 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelési irányelvei
9. 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
10. 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
11. 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
12. 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
13. 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
14. Nevelőtestületi határozatok
15. 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
16. 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

I.3. Az óvoda bemutatása

Edelény a Bódva völgy kapujában, Miskolctól 25 km-re fekvő város, mely gazdag történelmi és kulturális örökséggel rendelkezik. A település legfőbb nevezetessége a L'Huiller – Coburg kastély, hazánk egyik legnagyobb barokk kastélya, melyet 2010-ben teljes körűen felújítottak. Edelény a környék gazdasági és közlekedési központja, valamint a helyi hagyományok és természeti szépségek révén népszerű a turisták körében.

Óvodánk székhelye: Edelény, Mátyás király út 5.

Telephelyek: Edelény, Mátyás király út 7/a
Edelény, Bányász út 2.
Edelény, Árpád út 41.

Az Edelényi Mátyás Óvoda és Bölcsőde két épülete, a székhely és egy telephely a város központi övezetében a régi műemlékek és modern épületek között helyezkedik el.

Óvodánk mai épületei több lépcsőben alakultak ki: 2014-ben pályázati forrásból elkészült a székhely óvoda bővítése, korszerűsítése tornaszobával és óvodai helyiségekkel (tanácskozó, fejlesztő szoba, gazdasági iroda, helyettesi iroda).

A finkei városrészen lévő telephely óvodája az egykori általános iskola épületéből lett kialakítva 2015-ben. Két tágas csoportszoba, szülői fogadó, kiszolgáló helyiségek, tornaterem kapott helyet.

Az egresi városrészen lévő egy csoportos óvodában 2018-ban megtörtént az energetikai felújítás, a nyílászárók cseréje, az épület hőszigetelése és a fűtés korszerűsítése, 2022-ben a melegítő konyha is teljesen megújult.

Az önkormányzat sikeres pályázata eredményeképpen 2022 tavaszára a Mátyás király út 7/a épületünk teljeskörű felújítása is megtörtént. Itt 2 óvodai és 3 bölcsődei csoport kap helyet.

Valamennyi épületünk akadálymentesített.

Jelenleg óvodánk 9 csoportos, 217 férőhelyes. A csoportok kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és a szülők igényeit. Ezért óvodánkban valamennyi csoport vegyes életkorú. A gyermekek felvétele, elhelyezése elsősorban abban az óvodában történik, amelyik lakóhelyéhez közelebb van.

A bölcsőde 3 csoporttal működik, melynek férőhelye 38 fő. A bölcsődében általában 20 hetes kortól veszünk fel gyermekeket, akikkel szakképzett kisgyermeknevelők és dajkák foglalkoznak.

Az óvoda tömegközlekedéssel, gyalogosan egyaránt megközelíthető.

A csoportszobák mindegyike világos, tágas, otthonosságot tükröz, gyermekbarát bútorzattal berendezett.

Az óvoda udvara rendezett, parkosított. A füves terület ideális helyszín a különféle játéktevékenységekhez. A napirendet ezért úgy alakítjuk, hogy minél több időt tölthessenek a gyermekek a levegőn, a szabadban.

A város középpontjában lévő 2 épületünk udvarán található mozgásfejlesztő eszközök teljeskörű cseréje megtörtént. Korszerű, modern Európai Unió szabványának megfelelő játékok lettek telepítve.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II. 1. Gyermekkép

Célunk az, hogy gyermekeink életvidám, sokoldalú, harmonikus személyisége és kreatív gyermeki jelleme kibontakozhasson, a néphagyományok összetartó, közösségi élményt nyújtó erejével.

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermekek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjon. A gyermek, családtagjaival, társaival olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik, életre szóló útravalót kap.

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermek játéka, ami örömet és boldogság érzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány-ápolással, a természet szeretettel.

Míndez alkalmanként kiegészül a család aktív közreműködésével.

Hitvallásunk, meggyőződésünk fontos eleme az is, hogy az „ünnepelni tudás” képességének alakítását a néphagyomány-ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti. A gyermek évről-évre örömmel vesz részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számára az ünnepnap a várva várt nap. Ha az ünnep napján a gyereket körülvevő felnőttek magatartása, és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyermekben mély érzelmi nyomokat hagynak. Átérik az ünnepnapok „másság”-át, a bensőséges összetartozás élményét, alapozódik az „ünnepelni tudás” képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

II.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi, tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkciót (óvóvédő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozását;
- c) az óvodai nevelésbe alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- ❖ a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- ❖ az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- ❖ a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- ❖ a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
- ❖ e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- ❖ a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről;
- ❖ a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztéséhez a speciálisan képzett szakemberek közreműködését kérjük;

- ❖ az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését, ennek érdekében fontosnak tartjuk a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését;

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A néphagyományőrző nevelési program elkötelezettséget vállal a magyar óvodai nevelés időtálló értékeiért és hagyományaiért. Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, azokról pozitív élményeket szerezzen és ezáltal hiteles, követendő példát kapjon.

II.3. Pedagóguskép

Az óvodapedagógusi minta

Az óvodapedagógus a néphagyományőrző szemlélettel azonosul és így alsajátítja azokat az ismereteket, készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek. Biztonságot áraszt, képes hitelessé tenni önmagát, tudatosan alkalmazza a metakommunikáció, a testbeszéd kifejező eszközeit. Kezdeményező, elfogadó a nevelési folyamatban, követi és tiszteletben tartja az egyes gyermek és a család haladási irányát, ütemét. Segítségnyújtása egyénre szabott, amit drámapedagógiai szemlélete is segít. Nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományőrzés, a családokkal való együttműködés és természetszeretet meghatározó szerepet játszik.

Az óvoda légköre, „pedagógiai klímája”

A gyermeket elfogadó, szeretetteljes megerősítő légkör veszi körül. Az óvodában dolgozók közösen megfogalmazott és elfogadott általános érvényű szabályzók betartásával egy olyan belső szokásrendszert alakítanak ki, amely derűs összhangot, biztonságot áraszt. Magatartásuk tükrözi a gyermek és a szülő iránti tiszteletet. Egész lényük példát mutat, viselkedésük mintát ad.

Alkotó együttműködés a családokkal

Az óvodában folyó néphagyomány-ápolás hatása a családok szemléletmódjában tartalmi változásokat idéz elő. Ez megmutatkozik a családok mindennapjaiban, ünnepnapjaiban, együttműködő, cselekvő részvételükben. Fontos, hogy a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda) összhangja megteremtődjön. Ezáltal az óvodai nevelés olyan hiteles többletet ad, amellyel kiegészíti és teljessé teszi a gyermeki személyiség kibontakozását.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

A néphagyományörző óvodai program az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szellemében fogalmazza meg a nevelési célokat, feladatokat.

A program célja

- ❖ A gyermek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszköztárával.
- ❖ A gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- ❖ A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.

További törekvésünk, hogy a közös cselekedetek folyamatában a gyermekben alapozódjanak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- ❖ az egészséges életmód alakítása,
- ❖ az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- ❖ az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Programunk fontos kiindulópontja, hogy a hagyományörzés érzelmet kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyermek testi, lelki, értelmi fejlesztése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan.

A hagyományörzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszert.

III.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A korai gyermekkorban – a környezettől tapasztalati úton – átvett életmódminták meghatározóak az egyén életvezetése és személyiségfejlődése vonatkozásában. Ezért az óvodás korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Célunk:

- A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése során alapozódjanak meg azok a magatartási készségek, szokások, melyek az egészséges életvitelhez szükségesek.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, szervezetük edzése. - Környezet és egészségtudatos magatartás kialakítása.

Feladataink:

- a) a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- b) a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- c) a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- d) az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- e) életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- f) a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- g) a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- h) megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek gondozása, a személyi higiénia alakítása

A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához. A gondozási tevékenységek kiemelt jelentőségűek a gyermekekkel történő kapcsolatépítés, önállóságuk fejlődésének elősegítése céljából. A gondozási folyamat alapja a kisgyermek és a felnőtt közötti bizalmon alapuló, elfogadó bensőséges kapcsolat.

Testápolás

A gyermek egészségének védelmét, tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja. A felnőttek állandó, segítőkész közreműködésével a gyermekek megtanulják a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét, a testápolási szerek rendeltetésszerű használatát. Teremtjük meg a feltételeket ahhoz, hogy fokozatosan, egyre önállóbban végezhessék a testápolás teendőit.

Öltözködés

A gyermekek váltóruháját, cipőjét, torna felszerelését az öltözőben jól elkülönítve, jellel ellátva helyezük el. Megfelelő időt biztosítunk az öltözködés gyakorlására, egyéni fejlettségük figyelembevételével fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket az önállóságra. A szülőkkel egyeztetve ügyelünk arra, hogy a gyermekek ruházata igazodjon a mindenkori időjáráshoz, és jó közérzetükhöz.

Pihenés

Az óvodás gyermek napirendjében fontos szerepet tölt be. Feltételeit életkornak megfelelően szervezzük. A gyermekek nyugodt pihenését biztonságot adó szokásrendszerrel segítjük (szellőztetés, mesélés, altató dal, kedvenc játék). Napirendünkben a pihenés ideje 13 órától 15 óráig tart, de ez korcsoportonként eltérhet. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni alvásszükségletét.

Egészséges táplálkozás

A növekedés és fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mely az elhasznált energiát pótolja, és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel és folyadékpótlással tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. Az ételt előállító konyha a törvényi előírásoknak megfelelően ügyel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, megfelelő mennyiségű zöldséget, gyümölcsöt és tejterméket biztosít. Minden alkalmat megragadva, különösen figyelünk arra, hogy gyermekeink étrendje kellően változatos, megfelelő tápanyag összetételű és megfelelő mennyiségű legyen. Minden nap fogyasztanak a gyermekek gyümölcsöt, télen gyógyteát főzünk a Legszebb konyhakertben termesztett, gyűjtött, szárított gyógynövényekből. A gyermekeknek életkorukból és szokásrendszerükből fakadóan - különböző táplálkozási szokásaik vannak. Ezek ismeretében kellő toleranciával fogadjuk az élettani szükségletből fakadó, valamint az egyéni táplálkozási eltéréseket, a kezdeti étvágytalanságot, a válogatást. Ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására.

Az óvoda védőnőjét, gyermekorvosát, más e témában jártas szakembert kérünk fel előadás megtartására az egészséges táplálkozással kapcsolatban.

Testedzés, testmozgás

A mindennapos szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Napirendbe illesztve szervezünk mindennap mozgástevékenységet tornaszobában vagy szabadban, mely elősegíti a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését, kedvező hatással van az idegrendszerre, a légző- és keringési szervekre, fokozza a gyermekek jó közérzetét.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a mindennapi testnevelés járuljon hozzá a mozgás megszerettetéséhez.

A gyermekek egészséges életmódra neveléséhez elengedhetetlen a levegőn való tartózkodás. Különösen érvényes ez a mozgásos játékokra és a szabad mozgásra. A gyermekek mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Szerencsére óvodánkhoz viszonylag nagy területű, zárt udvar tartozik, ahol gyermekeink számára minden évszakban biztosítottak a feltételek a mozgásigény kielégítéséhez. Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyermekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.

A betegségek megelőzésére nevelés

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztán tartása.

Ismeretek közlésével, a helyes magatartás kialakításával a gyermekeket felkészítjük a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlására.

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, a rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, és minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra. Az egészséges gyermekek érdekében az óvodában észlelt megbetegedett gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztán tartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva e feladatra. Rendszeres kapcsolatot tartunk az óvoda védőnőjével.

Balesetek megelőzésére nevelés

A nevelési év elején, és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük a gyermekekkel az óvoda belső- és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Az előírt szabályok betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályzatban foglalt előírások betartásáról.

Intézményünkben biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során be kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezet minősége. A közösség szemléletformáló erejével segítjük ennek megvalósítását.

Célunk:

- ❖ Olyan szemléletet közvetítünk, amely elősegíti, hogy a gyermekek szeretik és tisztelik a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat.
- ❖ Szokásukká váljon a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás.

Feladataink:

- ❖ A gyermekeket ösztönözzük arra, hogy környezetüket egységben szemléljék.
- ❖ Modell értékű példamutatásunkkal mintát adunk kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket.
- ❖ A környezettudatos nevelés hatékonysága érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű szemléletmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon:
- ❖ hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés, papírgyűjtés megszervezése) - kulturált környezet kialakítása és megőrzése,
- ❖ takarékoskodás az ivóvízzel, energiával,
- ❖ egészséges étkezés igényének kialakítása,
- ❖ egészségvédő programok szervezése.

III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A néphagyományőrző szemléletű nevelés a gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A program összetett tevékenységrendszeréből fakadó motivációk, az érdekes élmények érzelmi életükben meghatározó változásokat idéznek elő. A változatos cselekvések gyakorlása során a gyermek megtanulja vállalni érzéseit, érzelmi élete gazdagabbá, erősebbé válik, fejlődnek személyes és szociális kompetenciái. A visszatérő közös tevékenységek, szokások megteremtik az együttélés egyedi, sajátos kommunikációs rendszerét. A hagyományőrzés sajátos teret nyújt a gyermek szocializálódásához. A játékban megjelenő hagyományápoló tevékenységekben gyakorolja az önkifejezés formáit, a társas érintkezés mintáit.

Az óvodai közösségi tevékenységek és kapcsolatrendszerek hozzájárulnak az együttéléshez szükséges képességek, jártasságok, szokások kialakításához, melyek alapját képezik az erkölcsi, akarati tulajdonságoknak.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége, ezért:

Célunk:

- ❖ Az óvodában minden gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, barátságos, szeretetteljes légkör vegyen körül, ahol élmény együtt lenni, tevékenykedni.
- ❖ A gyermek nyitottságára építve segítjük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Feladataink:

- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot nyújtó családias légkör, esztétikus óvodai környezet kialakítása, fenntartása.

- ❖ Lehetőséget adunk, hogy a leendő óvodások a szüleikkel együtt ismerkedjenek az intézménnyel, annak érdekében, hogy óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- ❖ A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- ❖ A néphagyomány éltetés és a természetóvás motiváló hatásának kihasználásával értékrendjük, erkölcsi érzékük formálása.
- ❖ Nagy hangsúlyt fektetünk az érzelemformáló személyi kapcsolatok kialakítására: hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- ❖ Segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának pozitív alakulását, önkifejező törekvésüket.
- ❖ A gyermekeket annak elfogadására neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.
- ❖ Közös élményekre épülő tevékenységeket szervezünk, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok kialakulását.
- ❖ Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet töltsön be.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk az ágazati jogszabályokban meghatározott felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Befogadási terv

Óvodánkban néhány éve hagyomány a beiratás előtt a Népi dúdoló, amely program megkönnyíteni hivatott a kiscsoportos korú gyermekek beilleszkedését az óvodába. Ezen a napon szülő és gyermek végig járhatja az óvodát, ismerkedhet az óvoda helyiségeivel, az óvodapedagógusokkal, dajka nénikkel, játékeszközökkel és nem utolsósorban leendő csoporttársaikkal. Akinek lehetősége van, elhozhatja gyermekét az óvoda udvarára, játszhat a gyermek a többi gyermekkel úgy, hogy közben édesanyja ott marad vele.

Jó, ha beiratkozáskor a gyermek szüleit arra biztatjuk, ha az óvoda felé sétálnak, jöjjenek be az ovi udvarára egy kis játékra, ha a gyermekek is kint vannak.

Azt, hogy a gyermek melyik csoportba nyer felvételt, 1 hónapon belül tudhatja meg a szülő.

A befogadás a csoporttársak segítségével lehet zökkenőmentes, mert a nagyobbak szívesen segítik az újonnan érkező gyermeket, kikísérik a mosdóba, figyelnek rá játék közben, bevonják őt a játékaikba. Mindezek a mozzanatok nagy fejlesztő erővel bírnak a gyermekek szociokultúrájára, együttműködő készségére.

FONTOS, hogy a folyamat közben a gyermek:

- ❖ biztonságban érezze magát;
- ❖ bátran kérdezzen, jelezze igényeit;
- ❖ szeretetteljes bánásmódban részesüljön;
- ❖ megkapja a fejlődése szempontjából fontos érzékeléssel, mozgással kapcsolatos ingereket, a motivációra való készíttést, amely fenntartja aktivitását;

- ❖ legyen lehetősége egyedül és csoportban is játszani, ehhez adjon lehetőséget a csoportszoba berendezése, játékaik.

A szülő ismerje:

- ❖ azt a pedagógiai programot, amely szerint az óvoda működik;
- ❖ az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzatát;
- ❖ az óvoda Házi rendjét;
- ❖ a csoport heti – és napirendjét.

A befogadás előkészíti a beszokást, melynek eredménye a beilleszkedés.

Célunk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában. Gyűjtsenek össze annyi boldog, kellemes, derűs élményt, amennyit csak lehetséges, mert a csoportban való beilleszkedés sikeressége meghatározza a gyermekek egész óvodában eltöltött idejének minőségét.

Hagyományok, ünnepek

A szocializálódás egyik színtere az óvodai ünnepnapok. Az ünnepek a közös élmény erejével, erős érzelmi átéléssel erősítik a gyermekcsoportot. Programunkban kialakítottuk óvodánk hagyományait, ünnepeit és természetóvó jeles napokkal gazdagítottuk. Fontosnak tartjuk a gyermekek felkészítését, az érzelmi ráhangolódást az ünnepre.

Óvodai ünnepnapok:

- ❖ A gyermeki élet ünnepei (születésnap, névnap, gyermeknap, Anyák-napja, Ballagás)
- ❖ Népszokásőrző jeles napok (Mihály napi vásár, Szüret, Márton nap, Advent, Mikulás, Karácsony, Fonó, Farsang, Gergely járás, Kisze báb égetés, Húsvét, Pünkösöd)
- ❖ Természetóvó jeles napok (Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja)
- ❖ Társadalmi ünnepek (márc. 15.)

Módszertani alapelvek:

- ❖ Az óvodapedagógus viselkedése legyen hiteles, következetes, szeretetteljes, őszinte, empatikus, tűrő- és konfliktusmegoldó képesség jellemezze.
- ❖ Elfogadó, segítő, megértő beállítódású, amely modellt a gyermekek és a családok számára.
- ❖ Gyermeket segítő, ösztönző magatartás.

III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet minden területét áthatja, annak teljes folyamatában jelen van. Változatos formában, komplex módon formáljuk, gazdagítjuk óvodásaink kifejezőképességét, szókincsét, verbális alkotó képességét. A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása mellett törekszünk az anyanyelv megismertetésére, megszerettetésére, a helyes nyelvhasználat gyakoroltatására. Fő feladatunk, hogy a gyermekeket képessé tegyük a feléjük áramló információk befogadására, megértésére, és a saját

érzéseik, gondolataik szóban történő kifejezésére.

Az óvodapedagógus beszéde modell értékű a gyermekek számára (mimika, gesztus, hanglejtés, hangsúly, ritmus). Elsőrendű példaadó, aki nem a hibákat javítgatva, hanem a helyes, tiszta beszéddel mintát ad. Lehetőséget biztosítva minden gyermeknek, hogy elmondhassa gondolatait, érzéseit, és kérdéseire mindig választ kapjon.

Néphagyományőrző programunk tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire, szeretetére, megbecsülésére. A gyakori mondókázás, mindennapos mesélés, verselés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása közben, még intenzívebbé teszik az élményt a gyermekek számára. Az óvodapedagógus eszköztárához tartoznak még olyan játékos beszédszerv ügyesítő gyakorlatok, szókincsgyarapító, hallás-fejlesztő játékok, légző gyakorlatok, melyek rendszeresen ismétlődő részét képezik óvodai nevelőmunkánknak, és remekül összehangolhatóak néphagyományápoló tevékenységeinkkel.

Az anyanyelvi nevelés szorosan összefügg az értelmi fejlesztéssel, hisz csak a kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek tudnak igazán kapcsolatot teremteni környezetükkel, válnak képessé információk, ismeretek feldolgozására, befogadására, problémahelyzetek megoldására. A gyermekek értelmi fejlődésének, fejlesztésének feltétele a környezet által nyújtott érzelmi biztonság. Fontos, hogy a gyermek teljes lényével azt érezze, elfogadják, biztonságban van. Ez a megerősítés indítja el értelmi és anyanyelvi képességeinek fejlődését.

Az értelmi nevelés egyik része a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, gyakorlása, rendszerbe foglalása, másrészt a belső érést, fejlődést segítő inger és élmény gazdag környezet biztosítása által, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, probléma megoldó képesség és a kreativitás fejlesztése. Az értelmi nevelés alapvető mozgatója a gyermeki kíváncsiság, érdeklődés. A már meglévő ismeretekre építve, az óvodában olyan változatos, sokrétű tevékenységeket szervezünk a gyermekeknek, melyek során további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A hagyományápoló szemléletű nevelés az aktív cselekedtetéssel fejleszti a kognitív funkciókat. A gyermek intellektuális érzelmeit – a kíváncsiságot, rácsodálkozást, felfedezést, sikert, aktivitást – a néphagyományőrzés és a természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartjuk, fejlesztjük. A néphagyomány ápoló tevékenységek fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit, és fokozott intellektuális élményt jelentenek számukra. Bővülnek ismereteik szűkebb szülőföldjük szokásairól, hagyományairól, népi kulturkincseiről, értékeiről. Ez által erősödik kötődésük nemzeti identitástudatuk, ami biztos kapaszkodót, „gyökeret” ad majd számukra.

Célunk:

- ❖ A néphagyomány ápolás során átélt közös tevékenységekkel fejleszteni a gyermekek értelmi, anyanyelvi képességeit.
- ❖ A gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése, kognitív képességek fejlesztése.
- ❖ Anyanyelvi képességek, beszédértés, beszédhallás fejlesztése, szókincsbővítés, gazdagítás.

Feladataink:

- ❖ Olyan szeretetteljes, elfogadó, bizalmat sugárzó légkör megteremtése, ahol bátran megszólalnak, beszélnek a gyermekek, elmondhatják érzéseiket, gondolataikat.

- ❖ Inger gazdag környezet, változatos tevékenységek biztosításával a beszédkezdő felkeltése és fenntartása.
- ❖ Mintaadás helyes, tiszta beszéddel, a gyermekek számára érthető, világos kifejezések használatával.
- ❖ A gyermekek meghallgatása, kérdéseik megválaszolása.
- ❖ A gyermekek anyanyelvi fejlettségének folyamatos nyomon követése.
- ❖ Metakommunikációs játékok szervezése, metakommunikatív eszközök megtapasztaltatása nyelvi játékok segítségével, a beszédészlelés, beszédhallás, artikuláció fejlesztése.
- ❖ Új fogalmak értelmezése, szókincsbővítés, relációk, rokon jellegű szavak és gyűjtőfogalmak elsajátítása.
- ❖ A beszédhibás, beszéd és hallás fogyatékos gyermek beszédképességének fejlesztése a báb és dramatikus játék tudatos alkalmazásával.
- ❖ Együttműködés a logopédussal és a fejlesztőpedagógussal.
- ❖ Tiszta gyermeki beszéd kialakítása, beszédfigyelem, udvarias beszédre nevelés.
- ❖ A kognitív képességek tevékenységekbe ágyazott fejlesztése. Az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás fejlesztése.
- ❖ A kreativitás, alkotóképesség megalapozása.
- ❖ A problémamegértés, problémamegoldás, összehasonlítás, analízis, szintézis, rendszerezés képességének alakítása.
- ❖ A forma, mennyiség és térészlelés, a szándékos figyelem kialakítása, fejlesztése, az alkotó képzelet és a szándékos emlékezet kialakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Helyesen, tisztán beszélnek, szívesen kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel.
- ❖ Élményeiket elmesélik, másokat végig hallgatnak, törekszenek a történetek logikai, időrendi követésére.
- ❖ Megfelelő szókincssel rendelkeznek, helyesen használják a névmásokat, névutókat.
- ❖ Ismerik és használják az udvariassági szófordulatokat.
- ❖ Beszédüket megfelelő gesztusokkal, mimikával kísérik.
- ❖ A szóbeli közölt információkat megértik.
- ❖ Képesek életkoruknak megfelelő pontos érzékelésre, észlelésre.
- ❖ Ismerik a térbeli viszonyokat, képesek a térben eligazodni.
- ❖ Gondolkodásukra a probléma megoldásra törekvés és a kreativitás jellemző. - Figyelmük tartós, kialakul a szándékos figyelem képessége.
- ❖ Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.

IV. A NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM

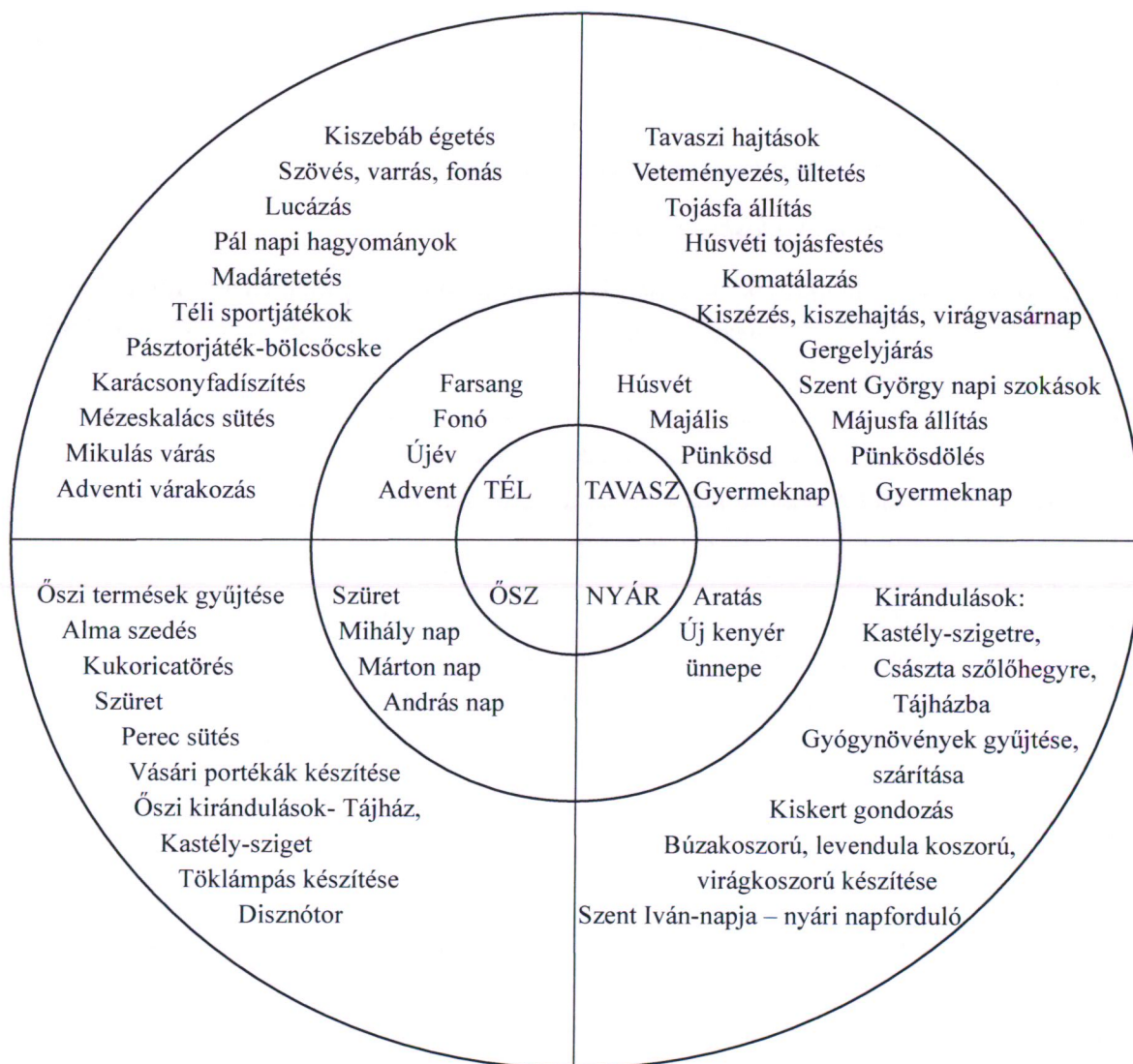
IV.1. Néphagyományörzés a nevelés folyamatában

Az óvodában folyó nevelést olyan szemléletmód szabályozza, amely tekintettel van a gyermekek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat. Ennek keretét a népi hagyományok ápolása is képes megteremteni.

Ez a program nem csak a népművészet és a szokásörző jeles napok elemeit öleli fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is.

A néphagyományörző tevékenységeket tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglalja. Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az „Évkör” adja.

Évkör

IV.2. Néphagyományőrző óvodai program célja, feladatai

Célja:

A néphagyomány őrzés célja az óvodai nevelésben, a múlt értékeinek átörökítése, éltetése. A természet feltárása, óvása. A környezet és a haza iránti szeretet érzésének megalapozása, magyarságtudat erősítése, értékeinek megbecsülése. Mindez a néphagyomány ápolás gazdag eszközrendszerével, a családok aktív együttműködésével. Az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű gyermekek együtt fejlesztése, együttnevelése, a hátrányok csökkentése érdekében.

Feladatai:

A népi hagyományok tárházából a gyerekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó, és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése kulcsfontosságú feladat.

A jeles napok közül azok kerülnek a programba, amelyek eddig is jelen voltak és vannak az óvodai nevelésben (karácsony, farsang, húsvét stb.), csak itt új tartalommal bővülnek ki. Továbbá azok, amelyek a hétköznapi népszokásörző tevékenységeit visszatérő jelképekkel, cselekvésekkel ünnepivé emelik.

A népi kultúra szellemi, tárgyi alkotásai közül az esztétikai élményeket fokozó alkotások kiválogatása, és ezeknek a programba fűzése képez fontos feladatot:

- ❖ népszokások megismerése,
- ❖ népi időjósítások felidézése,
- ❖ a természetes anyagok állandó jelenléte,
- ❖ népi gyermekjátékszerek készítése,
- ❖ az udvari játékok bővülnek a hagyományápoló tevékenységekkel,
- ❖ a szülőföld szépségének megláttatása.

A népszokások óvodai megismertetésének folyamata:

A néphagyomány ápolás erősíti az óvodai élet hagyományait, és a népszokásörző és a természetető jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig lázas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol. Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából rendkívül fontosak az óvodában, jelentős alkalmak gyermekeink és óvodánk életében. Megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák gyermekeink közösséghez tartozását. Közel hozzák a szűkebb és tágabb környezet eseményeit.

A népszokások óvodai megismertetésének folyamata három egymásra épülő szakaszból áll:

Az első szakaszban felkészítjük a gyermekeket a népszokások befogadására közvetett vagy közvetlen ismeret – élménynyújtással. (pl. közvetlen-fazekas meglátogatása, közvetett-óvónő elbeszélése régi vásárokról)

A második szakaszban kerül sor a népszokások cselekményének bemutatására, ahol meghatározó az óvodapedagógus mintaadása, élményszerű éneke, játéka.

Végül a harmadik szakaszban kerül sor a jeles napnak, az ünnepi alkalomnak programjára, ahol már a gyermekek játszik az ünnep cselekményét. Lehetőséget biztosítunk a szülők számára a néphagyomány ápoló rendezvényeken való aktív részvételre.

A hagyományörzés személyiségformáló hatása

A néphagyomány őrző szellemben nevelkedett gyermek, alkotó kölcsönhatással él a természettel, ráérez arra, hogy a világot képes átalakítani. Megismeri a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget. Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik. Megalapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet érzése. A hagyományörzés már saját tapasztalatainkon alapuló, évek óta működő, színes és örömteli program – óvodapedagógusoknak és gyerekeknek egyaránt – kimeríthetetlen „feneketlen kút”, amelynek vizében újra és újra megújulhatunk. A népszokások természetességével visszaidézzük kissé a régi idők, több generációs családok életmódját, természetes légkörét, lehetőséget biztosítunk a népi kismesterségekkel való megismerkedésre. A megismerési folyamat során fejlődik a gyermek alapvető kognitív képessége, mint az észlelés, emlékezet, gondolkodás. Pozitív hatással van az érzelmi fejlődésre, az akarati tulajdonságokra, az önfegyelem alakulására. Pozitívan hat az identitástudat megalapozására és a gyermek morális fejlődésére. Gazdagítja a gyermek személyiségét, kiteljesíti a családokkal való együttműködést.

A népi kultúra ápolásának helye az óvodai életben

A hagyományok őrzése kapcsolatban van a természettel, az évszakokkal, az évszakonként ismétlődő ünnepekkel. Az évszakokhoz kapcsolódva ismertetjük meg a gyermekekkel a különböző szokásokat, hagyományokat, melyek során élményalapú, változatos tevékenységeken keresztül figyelhetik meg a természet változásait és ismerhetik meg az őket közvetlenül körülvevő környezetet. Az óvodáskor olyan fogékony időszak, ami lehetővé teszi, hogy a gyermek játékosan, vagy játékon keresztül ismerkedjen a néphagyományokkal. A cselekvéssel szerzett tapasztalatok, élmények mélyebben rögzülnek, épülnek be személyiségükbe. Nevelőmunkánk során az összes óvodai tevékenység alapját a környezethez, a tájhoz, az itt élő emberekhez kötődő érzelmi viszonyok megalapozása, a környező világ megismerése, a hagyományok, jeles napok adják. A néphagyomány ápolás tartalma beépül az óvodai nevelés teljes folyamatába, a megünnepelt jeles napokkal gazdagítjuk a hétköznapiakat. Az ünnepre készülődés másféle magatartást kíván, melynek hitelessége a felnőtt magatartásától függ, ami mintaként szolgál a gyermek számára. Ezért nagyon fontos a felnőtt pozitív viszonyulása, ami akkor életszerű, ha az óvodapedagógus is azonosul e szemlélettel.

Törekszünk, hogy a hagyományos játékszerek mellett helyet kapjanak a természetes anyagból készült, és a természetben megtalálható, melyek fejlesztik a gyermek alkotóképességét (fa, agyag, csuhé, kagyló, kavics). Az udvari játékokat bővítjük a népi mozgásos játékokkal, az eszközt igénylő mozgásos játékokkal. Ez a szemléletmód határozza meg a nevelőmunkánk tervezését és szervezését. Tervezésünk igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását.

Az anyag kiválasztásának szempontjai:

- ❖ Az egyes jeles napokhoz, ünnepi alkalmakhoz fűződő népszokások kiválasztásánál figyelembe vettük a gyermekek életkori és egyéni fejlettségét.
- ❖ Olyan népszokásokat választottunk, amelynek cselekménye eljátszható és értékes szokásköltészeti alkotás fűződik hozzájuk.
- ❖ A zenei példaanyagok kiválasztásánál az ének módszertanból ismert zenei szempontokat vettük alapul.
- ❖ A nagyobb hangterjedelmű szokáséneket zenehallgatásként terveztük. - Szem előtt

tartottuk a szokásokhoz tartozó verses és prózai szövegek érthetőségét. - A népi alkotások mellé gyermekverseket és komponált dalokat is válogattunk. - A tervezésnél figyelembe vettük a helyi gyűjtéseket, borsodi népdalokat.

Néphagyományőrző tevékenységeink:

- ❖ Csoportszoba díszítése természetes anyagokból készült tárgyakkal.
- ❖ Látogatás a Tájházba, Császtára.
- ❖ Látogatás a fazekasműhelybe.
- ❖ Népművészeti tárgyak gyűjtése, azzal csoportszobák díszítése.
- ❖ Őszi képek gyűjtése, nézegetése.
- ❖ Növények gyűjtése, termésekből hangszerek készítése.
- ❖ Az adott évszakhoz illő népi mondóka, vers, énekes játék vagy szólás megismertetése.
- ❖ Népszokások megismertetése, az ahhoz kapcsolódó szokásköltészeti alkotások ismertetése.
- ❖ Kirándulás szervezése szőlőskertbe, gyümölcsös kertbe.
- ❖ Zöldség – gyümölcs kiállítás rendezése
- ❖ Kerti munkák végzése.
- ❖ Lakodalmas játék, énekes – mondókás játékfüzér.
- ❖ Kukoricából népi tárgyak, játékok készítése.
- ❖ Sodrás, fonás, szövés, fűzés – fonó felidézése.
- ❖ Madáretető készítése, magvak gyűjtése.
- ❖ Gyermekek élményeinek meghallgatása a disznóölésről.
- ❖ Borbála – ág kivirágoztatása.
- ❖ Elbeszélés Luca napi szokásokról, Luca kalendárium készítése, Luca búza vetése.
- ❖ Advent – várákozás, adventi naptár, adventi koszorú készítése, gyertyagyújtások, díszek készítése, mézeskalács sütése, asztali díszek készítése.

- ❖ Készülődés a farsangra, állatmaszkok készítése, jelmezek, szemüvegek készítése, húshagyókeddi jelmezes, álarcos alakoskodás, közös tánc, evés-ivás, gyermekbál.
- ❖ Kiszebáb elkészítése
- ❖ Kiszehajtás, fűzfaág felszalagozása, Villó ág, villőzés.
- ❖ Húsvéti ünnepkör – locsolóversek, köszöntők tanulása, lányok meglocsolása, tojásfestés, papírtojások díszítése.
- ❖ Húsvét és Pünkösdi között játszó – zöldág járások, bújós vonulós kapus, hidas játékok.
- ❖ Pünkösdi virágkoszorú készítése.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. Személyi feltételek

Pedagógiai programunk megvalósításához személyi feltételeink megfelelőek. Intézményünk valamennyi dolgozója rendelkezik a törvény által előírt, munkakörének betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel.

<i>A dolgozói létszám összetétele</i>	
Óvodapedagógus létszám, igazgatóval együtt	18 fő
Pedagógiai asszisztens	3 fő
Gyógypedagógiai asszisztens	1 fő
Nevelést, oktatást segítők (dajkák)	9 fő
Óvodatitkár	1 fő
Bölcsődei kisgyermekgondozó	7 fő
Bölcsődei dajka	2 fő
Karbantartó	1 fő

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A gyermeki szeretet szükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt. Nevelőtestületünk jól felkészült, megújulásra kész pedagógusok közössége, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére. Jellemző rájuk a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszerepet. Módszertani tudásukat folyamatosan bővítik, fejlesztik, megosztják hospitálások, továbbképzések, bemutató foglalkozások, értekezletek alkalmával. A korszerű pedagógiai eljárásokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába. Tevékenységeiket a reflektív gondolkodás jellemzi, a visszajelzéseket elemzik, értékelik, az eredményeket felhasználják munkájuk során. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit nevelő pedagógusok feladata, lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Pedagógiai asszisztenseink, illetve a gyógypedagógiai asszisztens az óvodapedagógusok

útmutatása alapján a csoportokban zajló gondozó-nevelő tevékenységet, egyéni fejlesztést, és adminisztrációs feladatot végez. Az óvoda alapidokumentumait ismeri.

Az óvodai nevelés feladatai nélkülözhetetlenné teszik az óvodapedagógusokkal együtt dolgozó, dajka munkakört betöltő dolgozók lelkiismeretes, pontos és felelősségteljes munkáját. Dajkáink stabil tagjai a közösségnek, évek óta együtt dolgoznak, dajka szakképzettséggel rendelkeznek. Társak a nevelőmunkában, megbízható, figyelmes, gyermekszerető kollégák.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Az óvoda minden dolgozóját a humanizmus, az optimizmus, a tolerancia, a hitelesség, tapintat és az empátia jellemzi.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében segítséget nyújtanak speciálisan képzett szakemberek (utazó logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő).

V.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melyek hozzáférhetőek és biztonságosak a gyermekek számára. Mindezzel biztosítjuk egészségük megőrzését és fejlődését.

A gyermekek óvodai életének színterei, a csoportszobák, kiszolgáló és egyéb helységek tágasak, világosak és jól felszereltek, otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Lehetőséget biztosítanak a megfelelő munkakörülményekre, a gyermekek komfortérzetének, adott szükségleteinek kielégítésére, valamint a szülők fogadására. Valamennyi csoportszobánk tükrözi a benne dolgozó óvodapedagógusok egyéni ízlésvilágát.

Tornaszobáink mérete megfelelő, a gyermekek mozgásigényének kielégítését jól szolgálja. Felszereltségét lehetőség szerint bővítjük különböző mozgásfejlesztő eszközökkel.

Az épületeket és a hozzájuk tartozó udvart kerítés veszi körül, hogy a gyermekek egész nap folyamán biztonságban legyenek. Udvaraink tágasak, parkosítottak, többségében az európai uniós követelményeknek megfelelő játékokkal felszereltek (hinták, csúszdák, homokozók), melyek lehetővé teszik a gyermekek mozgás és játékgigényének kielégítését, megfelelnek testméreteiknek. Szükség esetén ellenőrzés kapcsán cseréljük, javítjuk a felmerülő problémákat.

Az óvodakert, melyben - gyógynövények is találhatóak - kertészkedésre, folyamatos megfigyelésre ad alkalmat a gyermekek számára. Óvodánk „Legszebb konyhakertjét” úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek játszótere megmaradt. A kert kialakításakor az udvar természeti adottságait figyelembe vettük, vidékünkre jellemző növényeket telepítettünk, s törekedtünk arra, hogy a kert a környezetbe beilleszkedjen, természetes hatást keltsen.

Óvodánk tárgyi fejlesztéséhez pályázatok megírásával, eszközök készítésével járulunk hozzá.

V.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével szervezhető meg az óvodai élet. A csoportszervezés alapja a csoportonkénti közel azonos létszám. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek csoportban történő elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos

terhelése. A csoportok létszáma az alapító okiratban meghatározottak szerint alakulhat.

A gyermekek egészséges testi és szellemi fejlődésének alapfeltétele a helyes életritmus, valamint a jól kialakított napirend, hetirend. A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását.

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

2. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. Az egészséges életritmus, a megszokott tevékenységek sorrendje erősítik a gyermek biztonságérzetét, és segítik az időben való tájékozódását.

3. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

4. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Napirend

6:30-11:30	Gyülekezés, játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, kezdeményezett és szervezett tevékenységi formák, összesen 45 perces differenciált, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek, szabad játék, gondozás, séta, megfigyelés, élményszerzés.
11:30-12:30	Előkészület az ebédhez, ebéd, gondozás.
12:30-17:00	Előkészület a pihenésre, gondozás, mese, pihenés, uzsonna, szabad játék, kezdeményezett, szabadon választott tevékenységi formák.

Hetirend

A hetirend elsősorban az óvodapedagógus munkáját segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse.

Életkor	Szervezett tevékenység	Kezdeményezett tevékenységi formák
3-4-5- 6-7 évesek	Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés. Ének, zene, népi játék, tánc. Külső világ tevékeny megismerése. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.

A nevelés tervezése, gyermeki fejlődés nyomon követése, dokumentálás

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, ami az OviKréta felületén található, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Fontosnak tartjuk a gyermekek folyamatos megfigyelését, a megismerésük, illetve fejlesztésük érdekében. A feljegyzések segítségével visszajelzéseket kapunk arról, hogy a gyermeket mely területen kell segíteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Megfigyeléseink eredményét és a fejlődésüket szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat fél évente rögzítjük, és a szülőkkel ismertetjük.

A dokumentáció tartalmazza:

- ❖ a gyermek anamnézisének,
- ❖ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd,

- mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, és az egyéni fejlesztési
- ❖ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
 - ❖ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a szakértői bizottság felülvizsgálatainak megállapításait,
 - ❖ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

V.4. Az óvoda kapcsolatai

Óvoda és család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda és a család kapcsolatrendszerében a programunk új lehetőségeket tár fel. Az óvoda a néphagyományörzés és az értékteremtés kezdeményezőjeként újraéleszti a nép, az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt.

Az óvodában folyó hagyományápolás hatására olyan szokások jelennek meg az egyes családoknál, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek: vállalják, magukénak kezdik vallani a múlt értékeit. A gyermek az együttlétekből a családi-óvodai egymáshoz tartozás, együvé tartozás örömét kapja örökölni. A családok aktív részvétele során kiderül, hogy minden emberben él a derűs együttlétek, a közös játékok iránti igény. A múlt felkutatásával és közös éltetésével mindkét „intézmény” az alkotás részeseivé válik. Az óvoda és a család kapcsolatát átgondoltság, szervezettség, tervszerűség jellemzi.

Az együttnevelés célja, feladatai: óvó, védő, segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családoknak, olyan emberi kapcsolatrendszer létrehozni, amelyből merít a gyerek, a család és az óvodai testület.

Óvoda és a fenntartó

Fenntartónk, Edelény Város Önkormányzata, amely meghatározza és biztosítja nevelőmunkánk feltételeit. Kapcsolatunk a köznevelési törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldására a konstruktivitás jellemző. Kapcsolatunk kiterjed minden olyan területre, mely a zavartalan napi élet biztosításához szükséges: tanügy igazgatási feladatok ellátására, személyi – tárgyi feltételek megteremtésére, zavartalan üzemeltetés feltételeinek biztosítására.

Kapcsolattartás egyéb intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai nevelés során, és az óvoda után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Óvoda és az iskolák

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését. Az óvoda és iskola kapcsolatában, tartalmi együttműködésében érvényesül a nyitottság, a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése. A családok és a gyermekek egyéni helyzetét és jellemzőit figyelembe véve segítjük az iskolába lépés zavartalanságát.

A hatékony együttműködés érdekében megismerjük az általános iskola nevelési alapelveit, az első osztályokra vonatkozó követelményeket. Óvodánk mindennapi életéről, nevelőmunkánkról óvodalátogatások, nyílt napok keretében ismerkednek a tanítónők. Tájékoztatjuk őket a gyermekek fejlettségéről, egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód tapasztalatairól és az esetleges várható nehézségekről. A gyermekekkel együtt ellátogatunk az iskolába, a leendő elsős tanítónőkhöz. A volt nagycsoportosokat első osztály őszen meglátogatjuk, beilleszkedésüket figyelemmel kísérjük. Megteszünk minden annak érdekében, hogy a gyermekek érdeklődéssel és örömmel induljanak iskolába.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Nevelésünk hatékonysága és sokszínűsége érdekében fontosnak tartjuk, hogy rendszeres és folyamatos kapcsolatot tartsunk településünk közművelődési intézményével.

A Hadobás Pál Művelődési Központ és Könyvtárral való együttműködés formái:

- Papír Bábszínház előadásainak megtekintése.
- Időszakos kiállítások látogatása kiállítótermekben.
- Részt veszünk a tavaszi, őszi versmondó versenyeken.
- Rendszeresen ellátogatunk a könyvtárba, és mesekönyveket, illetve a gyermekek érdeklődésének megfelelő kiadványokat kölcsönzünk.
- Tájház, Bányászati Bemutató Központ látogatása elősegítik a múzeumok megszerettetését, a kulturált viselkedési szabályok megismerését, betartását.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekvédelmi alapellátás legfontosabb intézménye. A gyermekvédelmi törvény előírása szerint a gyermekvédelmi szolgálatok feladata a gyermeki veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése. A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjai között elsődleges helyen állnak a nevelési oktatási intézmények gyermek és ifjúságfelelősei. A tagok felelőssége óriási, mert rajtuk múlik egy-egy gyermek sorsa. A gyermekvédelmi felelős havonta részt vesz az esetmegbeszéléseken, ahol a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megvalósulása, a törvényi változások, illetve a problémás esetek kerülnek megbeszélésre. A családgondozókkal szinte napi kapcsolatban van, mert csak így lehet reálisan nyomon követni a gondozott gyermekek, családok életét.

Az Edelényi Család és Gyermekjóléti Központtal megkötött együttműködési megállapodás alapján az intézmény folyamatosan biztosítja az óvodai szociális segítő szolgáltatást óvodánkban.

Feladatai:

- A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.
- A gyermekvédelemmel összefüggő preventív pedagógiai tevékenységek. - A szülő, gyermek, pedagógus együttműködési formáinak kialakítása. - Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megvalósítása.

Pedagógiai Szakszolgálat intézményei

A gyermekek lakóhelye szerinti pedagógiai szakszolgálatok intézményeivel való kapcsolattartásunk célja: nevelőmunkánk segítése, az SNI gyermekekkel történő foglalkozás módszertani segítése, tanácsadás a szülőknek és a nevelőknek.

Szükség esetén írásban kérjük – a szülő előzetes tájékoztatása után – a Szakértői Bizottság vizsgálatát.

Utazó logopédust, gyógypedagógust, gyógytestnevelőt, fejlesztő pedagógust igénylünk a fejlesztésre szoruló gyermekek óvodában történő fejlesztéséhez. Rendszeresen konzultálunk a speciális fejlesztésben részesülő gyermekek fejlődéséről.

Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ

A lehetőségeinknek megfelelően részt veszünk a Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ által szervezett konferenciákon, előadásokon, továbbképzéseken. Az óvodai szaktanácsadóval szoros kapcsolatot tartunk, valamint a NOE által szervezett szakmai találkozókra, és az „Így tedd rá!” munkaközösségi foglalkozásokon és képzéseken szükség esetén szakmai segítséget kérünk.

Óvoda és más intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék, egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, pedagógiai szakszolgálat intézményei, egészségügyi, illetve közművelődésügyi intézmények,) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VI.1. Játék

A játék minden külső kényszerítő körülményt nélkülöző szabad cselekvés.

A játék a gyermek legfejlesztőbb és legfontosabb tevékenysége. A játék célja az öröm. A gyermeknek a legfőbb élményforrása, mely semmi mással nem helyettesíthető. A játéknak mindennaposnak kell lennie, mely hosszantartóan és zavartalanul kell kielégülnie. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében is meg kell mutatkoznia. A játék során a gyermek kiéli elemi, pszichikus szükségleteit. A játék hatással van a gyermek szociális, társas, kognitív, erkölcsi és

érzelmi fejlődésére. A játék során megnyilvánul a gyermek önmegvalósítási törekvései, érzelmei, vágyai, lelkiállapotának önkifejezései, fejlettségi szintjei, ezért a személyiségfejlesztés alapvető eszköze.

A játék és a hagyományörzés kapcsolata:

A népszokások, néphagyományok, népijátékok hagyományörző tevékenységekre, a népi játékeszközök készítésére az óvodáskorú gyermekek rendkívül fogékonyak. A népi játékok megtanítására és felelevenítésére nagy hangsúlyt fektetünk. A néphagyományörző tevékenységek tartalmi bővítéssel, érzelmi többlettel a gyermek élményeit gazdagítják, gyarapodik a nevelés eszköztára. A gyerekek tartalmilag bővített játéka eredményezi a felszabadult játék lehetőségét, melyben a gyerekek személyisége a legteljesebben fejlődik, fejleszthető.

A néphagyományörző tevékenységekben megjelenő játékok:

- ❖ Eszközös játékok (tárgykészítés, labdajátékok, sport jellegű népi játékok)
- ❖ Mozgásos játékok (fogócskák, vonulások, ügyességi és erőjátékok, ölbéli gyermekjátékok)
- ❖ Szellemi játékok (szellemi ügyességi játékok, beugratások, kitalálós játékok, rejtő kereső játékok, tiltó játékok)
- ❖ Párválasztó játékok (párválasztó körjátékok, leánykérőjátékok, párválasztó társasjátékok)
- ❖ Mondókák, Kiolvasók, Kisorsolók
- ❖ Népszokásörző dramatikus játékok (Jelesnapokhoz kötöten)

Célunk:

- ❖ Olyan szabály- és szokásrendszer kialakítása, melynek betartásával a gyermekek nem zavarják egymás játékát.
- ❖ A szabad játék túlsúlyának érvényesítése.
- ❖ Megismerni a gyermek személyiségét a játékon keresztül, a megfelelő feltételek biztosításával a személyiség több oldalról megtámogatott kibontakoztatása.
- ❖ Jó kapcsolat kialakítása, mely érzelmi kötődésen alapul.
- ❖ Közös játékra inspirálás, közösségi élményeken keresztül a közösségi élet fejlesztése.
- ❖ Sokszínű tapasztalatszerzési, és élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- ❖ Néphagyományörző tevékenységek beolvasztása a klasszikus játék folyamatokba.

Feladataink:

- ❖ **Megfelelő hely biztosítása:** inger gazdag, játékra inspiráló környezet kialakítása, ami gyermek biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását, szabad mozgását szolgálja. A játékra alkalmas elsődleges szintér a csoportszoba, ahol az óvodapedagógus és a gyermekek állandó és ideiglenes játszóhelyeket alakítanak ki. A játék további helye az udvar, mely csoportokra tagolódik. Az óvoda területén kívüli is adódhatnak játéklehetőségek, fontos, hogy az óvodapedagógus megfelelő helyismerettel rendelkezzen. (kirándulások alkalmával, játszótéren, réteken stb.)

- ❖ **Megfelelő légkör biztosítása:** nyugodt, szeretetteljes és biztonságérzetet keltő légkör, melyben a gyermek szabadon választhatja játékának eszközeit, helyét, társait.
- ❖ **Megfelelő eszköz biztosítása:** a gyerekek életkorához igazodjon, azok biztosítsák a sokoldalú fejlődést, élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákon keresztül: gyakorló, szimbolikus, konstruáló szabályjátékok. Előnyben részesítjük a természetes anyagból készült játékeszközöket, ezért is fontos, hogy a mai játékeszközöket kiegészítse az ősi – népi játékeszközök (rongybabák, faló stb.) Játékeszközként hasznosítjuk a környezetünkbe található dolgokat is: kő, bot, falevél, termések stb. A népi gyermekjátékokban szereplő és a népszokások dramatikus játékaihoz szükséges eszközökről az óvodapedagógus gondoskodjon. (kendő, kalap, szoknya, kötény stb.) A játékok, a gyerekek számára elérhető, hozzáférhető helyen legyen elhelyezve.
- ❖ **Elegendő játékidő biztosítása:** a játékra szánt idő napirendünkben megmutatkozik, mely három részre tagolódik. Az egyéb napirendünkbe megjelenő tevékenységek beleolvadnak a játékidőbe, kivételt képeznek a szervezett konkrét foglalkozások. (bábszínház, kirándulás, mozgás foglalkozás stb.)
- ❖ Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- ❖ Az óvodapedagógus irányítása indirekt, közvetlen beavatkozást csak a társait zavaró gyermek esetében, és balesetmegelőzés érdekében alkalmazunk.
- ❖ Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek életkori és egyéni sajátosságokból adódó eltérési szinteket, azokra építsen.
- ❖ A magányos, eltérő viselkedésű gyermekeket az óvodapedagógus elfogadtatja, a többség játékába bevonja, ezzel elkerüli a peremhelyzetet és a kiközösítést.

Óvodás korban az alábbi játékfajták jelennek meg:

- ❖ gyakorló játék,
- ❖ szerepjáték,
- ❖ dramatizálás – bábozás – bábkészítés,
- ❖ barkácsolás,
- ❖ építő, konstrukciós játékok,
- ❖ szabályjátékok.

Az óvodapedagógus a folyamatban

- ❖ A gyermek önállóságának és önmegvalósítási, törekvéseinek tiszteletben tartása.
- ❖ A játék fejlődésének elősegítése, hogy a gyerekek életkorának megfelelő játékformák megjelenjenek, tovább fejlődjenek.
- ❖ A játék kiválasztásának, megtanulásának, szabályok betartásának megsegítése.
- ❖ A szabad játék örömszerző, önkéntes, utánzó, kreatív szerepének kibontakoztatása.

- ❖ A gyermek segítése tükrözze a gyermek igényét, és fejlettségi szintjét.
- ❖ Felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatok alapja a tisztelet.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Az óvodáskorban előforduló tevékenységekben be kell tartani a játékoság elvét, ezért a munka jellegű és a tanulási folyamatokat áthatja a játékos jelleg. A játék megjelenik a mozgás, az ének-zenei, az anyanyelvi, értelmi fejlesztésben és a külső világ tevékeny megismerésében. A játék alkalmával fejleszhető a gyermek érzékelése, észlelése, motorikus, verbális és kognitív képessége, formálódik az erkölcsi ítéletalkotása, elősegíti a szocializáció folyamatát. Feszültségeit, negatív élményeit, érzéseit a játékába kijátssza, ez által feloldja és feldolgozza azokat. Az óvodáskorú gyermeknek szüksége van a játékra, általa ismerheti meg önmagát, abban él és fejlődik.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyermek kitartóan, elmélyülten, örömmel és önfeledten tud játszani.
- ❖ Játékában jól megmutatkoznak egyéni ötletei, érzelmei, élményei, tapasztalatait alkalmazzza.
- ❖ Képes a társakkal együtt játszani, más javaslat vagy konfliktus esetén is kompromisszumra kész.
- ❖ Egymást és játékukat, alkotásaikat tiszteletben tartják.
- ❖ A játékokban megjelenő szabályokat jól ismerik, betartják és erre a társaikat is figyelmeztetik.
- ❖ Alkotó fantáziájukkal új dolog alkotására is képesek.
- ❖ Problémahelyzet esetén a megoldásra törekednek, azokat megfelelően kezelik.
- ❖ Szeretnek szerepelni, önállóan kezdeményeznek szerep- és szabályjátékokat.
- ❖ Bonyolult építmények reprezentálására képesek.

VI.2. Verselés, mesélés

A néphagyományörző óvodai programunkban a mese, a vers, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik. A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg kulturális anyanyelvét. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük; ezáltal megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

Célunk:

- ❖ A gyerek szívesen hallgassa az élőszavas mondókát, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjójává.
- ❖ A néphagyomány-ápoló irodalmi nevelés a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles és ünnepnapokhoz, a természet jelenségeihez kapcsolódó mondókák, mesék, szólások, találós kérdések, dramatikus népszokások megismertetése, felelevenítése.

Az irodalmi nevelés feladata:

- ❖ Az érdeklődés felkeltése és fenntartása az irodalmi értékek iránt.
- ❖ Változatos irodalmi élmények nyújtása.
- ❖ Az óvodában a népi, klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Feladataink:

Az óvodapedagógus:

- ❖ Teremtse meg a mesehallgatáshoz szükséges csendet és nyugalmat.
- ❖ Alakítsa ki a mesehallgatás szokásait, rituáléját.
- ❖ A napirend megfelelő alakításával állandó helyen és időpontban kötetlen formában szervezze meg a délelőtti mesélést.
- ❖ Mesélése előadása összhangban legyen egész lényével, metakommunikációs jelzéseivel árasssa azt, amit közvetíteni kíván.
- ❖ Saját mese és vers repertoárral rendelkezzen, melynek alapját a néphagyomány ápoló komplex terv adja.
- ❖ Válasszon az ünnepek, jeles napok hangulatához megfelelő verseket meghallgatásra.
- ❖ Biztosítsa a bábozás, mesejátás feltételeit, változatos bábtechnika megismerését.
- ❖ A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- ❖ A gyermekeket önálló verselésre, mesélésre ösztönözze.
- ❖ Adott időben és helyzetben alkalmazzon közmondást, szólást, találós kérdést, régi magyar szavak használatával bővítse a gyermekek szókincsét.
- ❖ Mindig meséljen a délutáni pihenés előtt.
- ❖ Udvari játék, séták, kirándulások közben az adott helyzetnek megfelelően verseljen, mondókázzon.
- ❖ Segítse a gyerekek saját vers és mesealkotását, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálását.
- ❖ A meseválasztáskor törekszünk tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Gyermeki tevékenységek:

Óvodai irodalmi nevelésünk alapját a népi mondókák adják, melyek nagy része mozgással is lejátszhatók. A néphagyomány-ápoló programunkban nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, jeles napokhoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak. Ezen mozgásos játékoknak fontos szerepük van az óvodapedagógus gyermek, gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában. A különböző hintáztató, állathívogató, hangutánzó, kiszámoló, halandzsá mondókákat szívesen mondogatják a gyerekek. Kérik és várják a felnőttek és a kicsik közti ölbéli játékokat: höcöggető, hintáztató, lovagoltató, csiklandozós, számolós mondókákat. Ezen mozgásos játékok nagy segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztésében, a ritmusérzék alakításában. Gyakorlásuk hozzájárul az óvónő és a gyermek közötti bizalommal teli, oldott kapcsolat kialakulásában.

A gyermekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet. Igénylik és várják a gyakori mesemondást és az ismétléseket. Feszültségoldó hatása mellett, érzelemviláguk, erkölcsi ítélőképességük,

logikus gondolkodásuk fejlesztésére is alkalmasak. Kedvenc meséiket, mesehőseiket játékaikban is eljátsszák. A kicsik a rövidebb, egyszerűbb felépítésű állatos történeteket kedvelik. A nagyobbak már képesek a hosszabb, bonyolultabb mesék meghallgatására is. A délutáni alváskor szívesen hallgatnak például folytatásos meséket, történeteket.

Az óvónő a meséhez szükséges nyugalmat pedagógiai tapintattal, a személyes kapcsolatokat erősítő érzelmi eszközökkel, a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremti meg. Egy adott mesét a héten többször hallanak a gyerekek, más irodalmi eszközökön keresztül, mely segíti a történet mélyebb megismerését. Ünnepek alkalmával az óvónők által előadott bábműsor vagy meseelőadás kellő mintát és örömet nyújt a gyerekek számára. Óvodai meseanyagunk nagy részét a népmesék alkotják, de megismerkednek a gyerekek néhány kortárs irodalmi alkotással is, valamint más népek, nemzetiségek meséivel.

A vers hangzásával, dallamával, hangulatával hat a gyerekekre. Segít abban, hogy rácsodálkozzon a természet szépségeire, változásaira, a környezetükben előforduló kisebb csodákra. Főleg a gyerekek számára kedvelt ritmikus és humoros verseket válogatunk és tanítunk.

A versek, mesék ismétlése dramatizálással, bábozással történik. A bábozás a gyermek első színházi élménye, ami a kicsiknél leginkább paraván nélkül történik. A gyerekek spontán kezdeményezett bábozásuk során felhasználják élményeiket az önkifejezésre, ezáltal fejlődik beszédük, emlékezetük, képzeletük. A bábozás jól alkalmazható a visszahúzó, gátlásos gyerekek bevonására, szorongásuk oldására is.

Az óvodapedagógus a folyamatban:

- ❖ Törekedjen az anyanyelv megszerettetésére, a beszédképesség fejlesztésére, szókincs bővítésére.
- ❖ Ügyeljen a nyugodt, elmélyült mesehallgató légkör biztosítására.
- ❖ Törekedjen arra, hogy az irodalmi művek hallgatása, ismétlése örömteli élmény legyen a gyerekek számára.
- ❖ Törekedjen a beszédhibás, beszédzavaros gyerekek is szívesen mondják a mondókákat, verseket, növelje önbizalmukat.
- ❖ Teremtse meg a lehetőséget a gyerekek saját önkifejezéséhez (saját vers, mesealkotás, meseélmény kifejezése).
- ❖ A népi értékek, alkotások közvetítése mellett a klasszikus gyermekirodalmi, a kortárs irodalmi művek megismertetésére is fordítson figyelmet.
- ❖ Biztosítsa a gyerekek által használt mesekönyvek elérhetőségét számukra.
- ❖ Kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen meséljenek a szülők a gyerekeknek.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi nevelés az óvodai tevékenységek mindegyikében megvalósítható, meg is valósuló feladat. A mese és a vers a legfontosabb eszköztár az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés feladatainak megvalósításához. Tekintettel arra, hogy a meséléssel, verseléssel, mondókázással hagyományokat, szokásokat, élményeket, értékeket adunk át a gyerekeknek, ezért szoros kapcsolatot mutat ez a terület a néphagyomány-ápoló programunkkal. Szoros kapcsolatot mutat még az énekkel, a zenével, énekes játékkal, a mozgással, mert a verseket,

mondókákat ritmikus mozgásokkal kísérik a gyerekek. Fontos számunkra, hogy a gyerekek meseélményeiket az ábrázolás technikáinak segítségével is kifejezhessék, ezért a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka területével is szoros a kapcsolat.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyerekek érthetően kommunikálnak, beszélnek.
- ❖ Szívesen mesélnek, verselnek, ismétlik a mondókákat, báboznak.
- ❖ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymás és a maguk szórakoztatására.
- ❖ Mesélés közben alkalmazzák a mesei fordulatokat.
- ❖ Folyamatosan bővül szókincsük, fejlődik kifejezőképességük.
- ❖ Ismernek néhány szólást, közmondást, találós kérdést.
- ❖ Gyakran nézegetik a könyveket, óvják a könyv állagát.
- ❖ Dramatikus népi játékokba bekapcsolódnak.
- ❖ Képesek életkoruknak megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

VI.3. Ének, zene, népi játék, tánc

A zene egy nép kultúrájának sajátos része. A mondókák, népi játékok, népdalok hozzátartoztak az emberek mindennapjaihoz. Minden alkalomnak megvolt a saját dal – és szokásrendszere. A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt, a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és a gyermekdalokat, mint az anyanyelvét, másrészt, a néphagyomány a zenét, a szöveg és dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermek elé. Erre építkezve alakítjuk ki zenei nevelésünket, juttatjuk a gyerekeket sajátos élményekhez, tesszük gazdagabbá érzelmi, zenei, esztétikai világukat. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei nevelés az egész óvodai életet áthatja. Programunkban Kodály Zoltán és Forrai Katalin által kidolgozott módszerekre, irányelvekre építünk.

Célunk:

- ❖ A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- ❖ Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése.
- ❖ Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való szoktatás.
- ❖ A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.
- ❖ Néphagyományok, népzene megismertetése, megőrzése.

Feladataink:

- ❖ A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megtervezése.
- ❖ A zenei anyag igényes kiválasztása, életkornak és képességszintnek megfelelően, továbbá a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
- ❖ Az éneklés, zenélés megszerettetése.
- ❖ Zenei képességek, ritmusérzék, éneklési készség, szabad improvizáció, zenei emlékezet, kreatív zenei alkotókedv fejlesztése.
- ❖ A környezet hangjainak megfigyeltetése, közös zenei élmények biztosítása a hangszeres zene segítségével.
- ❖ A hangszerek, népi hangszerek megismertetése a gyermekekkel.
- ❖ Más népek dalainak zenéjének megismertetése.
- ❖ Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
- ❖ Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A (2,5) 3-4 éves gyermekekkel ölbéli játékokat-, arc-, kéz-, ujj és lovagoltató játékokat játszunk, a kétszemélyes játékok, utánzó mozgások segítik a szereteteli kapcsolat és a biztonságérzet kialakulását. A legkisebekkel 4-5 egyszerű hangból álló énekes játékot tanítunk, amelyek játékos mozdulatokkal eljátszhatók. Megfigyelik környezetük hangjait, megkülönböztetik az egymástól élesen eltérő zörejeket, hangszereket.

4-5 éves korban erősödik a közös játék, közös éneklés iránti igény. Megjelennek a gyermekek érdeklődéséből fakadó spontán ötletek, szívesen találnak ki játékhelyzeteket. Az énekes játékok köre kiegészül egyszerű körjátékokkal (visszafordulás, páros körbejárás, csiga, kígyóvonal, sorgyarapító, párválasztó játékokkal). Bővülnek a zenei képességfejlesztés lehetőségei. Az egyenletes lüktetés érzékeltetése mellett megjelenik a dalok, mondókák ritmusának kiemelése, és a ritmuseszközök használatával is megismerkednek. Különböztessék meg egymástól a magas – mély hangokat. Ismerjék fel a jól ismert dalokat szöveg nélkül dúdolásról vagy hangszerről. A tiszta éneklés érdekében jelenjen meg egyre gyakrabban az önálló éneklés.

5-7 éves korban több szereplős, bonyolultabb mozgású, változatos térformájú, fogyó gyarapodó, hidas-kapus gyermekjátékokat választunk. Megjelennek az alakoskodó, huncutkodó, tréfás játékok is. Ebben az életkorban már önállóan kezdeményeznek közös játékot. Örülnek a változatos formájú énekes játékoknak, amelyek próbára teszik ügyességüket, alkotóképességüket. A képességfejlesztés fokozatos fejlesztésének eredményeként már nehezebb feladatok is megjelennek. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát. Sor kerül a megismert zenei fogalompárok összekapcsolására (pl. halk – hangos, gyors – lassú). Az ismert dallamokat felismerik jellegzetes kezdő vagy belső motívumról. Új feladatként jelenik meg a dallambújtatás, amit változatos formában gyakorolnak. Ebben az életkorban érhető el, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal lehetőleg tisztán énekeljenek, ennek érdekében szükséges a gyakori egyéni éneklés.

A zenehallgatás anyaga az óvodapedagógus igényes válogatását tükrözi. Az anyagot népdalok és mődalok alkotják, élő előadásmódban és IKT eszközök alkalmazásával is.

Az óvodapedagógus a folyamatban:

- ❖ Felkészülten, megfelelő hangmagasságban énekeljen, hangszerjátékával színesítse a gyermekek mindennapjait.
- ❖ Törekedjen arra, hogy a gyermekek tisztán énekeljenek, mozgásuk rendezett, esztétikus legyen.
- ❖ Ismertesse meg őket sokféle, vidám énekes játékkal, juttassa közös élményekhez őket, segítse kezdeményezéseiket.
- ❖ Segítse, hogy az éneklés, zenélés, tánc a gyermekek mindennapi tevékenységeinek részévé váljon, a felnőtt minta spontán utánzásával.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A zenei nevelés kapcsolatban van a közösségi neveléssel, mert az együtt énekelt, játszott dalos játékok együttműködést, összetartozást eredményeznek. A mozgással, mert a zene ritmusa, lüktetése, tempója segít a harmonikus mozgáskialakításában, a mozgáskultúra fejlődésében. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztéssel, neveléssel, mert a népi mondókák és dalok gazdagítják a gyermekek szókincsét, kifejezőkészségét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyermekek tudják a mondókákat, 6 hangterjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- ❖ Felismerik a magas- mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban, mélyebben énekelni.
- ❖ Felelgetős játékot folyamatosan, segítség nélkül is el tudják énekelni. Tisztán énekelnek vissza változatos dallammotívumokat.
- ❖ Ismerik a halk-hangos közötti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni.
- ❖ Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről.
- ❖ Érzékenyek a természet és a környezet hangjaira és megkülönböztetik a hangszínek finomeltéréseit.
- ❖ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A dalok, mondókák ritmusát (belső hallás alapján) összekapcsolják.
- ❖ Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- ❖ Összehangolják és bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- ❖ Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű táncos mozgásokat szépen megformálják.
- ❖ Térformákat alakítanak esetleg az óvónő segítségével.
- ❖ Ütőhangszereket használnak.

VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermeki ábrázolás magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalkotást, a kézimunka különböző fajtáit, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést. Ezek a tevékenységek a gyermeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-, plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja. Az óvodai nevelés az egészet áthatja, így sokoldalú fejlesztési lehetőséget biztosít.

Célunk:

- ❖ A gyermeki igény felkeltése az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- ❖ Vizuális tapasztalatok nyújtása, egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően.
- ❖ Alakuljon kez ügyessége, vizuális alkotó képessége és esztétikai igénye a múlt, a jelen értékei iránt.
- ❖ Alapozódjék a „művészeti látás” képessége.

Feladataink:

- ❖ A gyermek a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei, és technikái mellett ismerje meg és használja a régi játékkészítő és a népi kismesterségeket őrző technikáit, eszközeit.
- ❖ Alakítjuk a környező valóság megfigyelésének, a természeti szépségek észrevételének képességét.
- ❖ Az ábrázoló tevékenység feltételének megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz)
- ❖ Az egyéni fejlettség figyelembevétele, differenciált fejlesztés, tolerancia, empátia érvényesítése.
- ❖ Ismertesse meg a hagyományos eszközökkel (rajzolás, festés, tépés, ragasztás, vágás, gyurmázás)
- ❖ A népi kismesterségek technikáit is ismertesse meg (sodrás, fonás, szövés, nemezelés, írókázás, batikolás, agyagozás)
- ❖ A jeles napok „jelképkészítő” technikáit: mézeskalácsgyúrás, díszítése, karácsonyi gyertyaöntés, a fonóban megjelenő fonás, szövés, húsvéti tojás és tojásfa díszítés, májusfa szalagozása.
- ❖ Az átélt élmények és a természet látványának felelevenítésével keltse fel a gyerekek tevékenységi vágyát.
- ❖ A természetes anyagok, termékek felhasználását helyezze előtérbe.
- ❖ Új megoldások keresése a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- ❖ Biztosítson teret és változatos eszközöket az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán.
- ❖ A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása és a tehetségek felismerése, bátorítása. Segítse elő a kreatív, vizuális alkotókedv kibontakoztatását, tehetség gondozást.
- ❖ Változatos tevékenységek során fejlesztjük kez ügyességüket, figyelmüket, képzelet- és fantáziavilágukat, térlátásukat, értékkelő képességüket.

Gyermeki tevékenységek:

Képalakítás:

- ❖ Firkálgatás, rajzolgatás, festés a gyermekek kedve, érdeklődése, élményei, emlékezete, fantáziája nyomán.
- ❖ Firkálás, rajzolás, karcolás különböző eszközökkel különböző anyagokra: bot, kréta, zsírkréta, ceruza, fapálca, filctoll, homok, agyag, aszfalt, tábla, papír.
- ❖ Színkeveréssel, összefolyatással, lavírozással, fújással új színek, színárnyalatok, formák létrehozása.
- ❖ Különböző méretű, színű, tulajdonságú papírra, textilre, üvegre festés ujjal, szivaccsal, különböző vastagságú ecsetekkel, lapátkával, változatos festékekkel – vízfesték, tempera, tus, ruhafesték.
- ❖ Különböző anyagok- spárga, fonal, papír, búzadara, mák, természetes anyagok, különböző termékek felhasználásával képek készítése.
- ❖ Kompozíciók alakítása tárgyak, termékek, természetes anyagok, nyomataival, beszurkálással, karcolással, különböző anyagokba, pl. homok, agyag, gipsz, textil, papír.
- ❖ Alkotásaikban tépés, vágás, ragasztás elemeinek megjelenítése.

Plasztikai munkák:

- ❖ Séták, kirándulások alkalmával természetes anyagok gyűjtése, ezek összehasonlítása, válogatása tulajdonságaik alapján.

Építés:

- ❖ Egyéni és közös mozgásos játékok során nagy térbeli alakzatok formálása, létrehozása. Különböző berendezési tárgyak felhasználásával térbeli alakzatok építése, összerakása.

Műalkotásokkal való találkozás:

- ❖ Környezetünkben, természetben látható, esztétikus jelenségek, népművészeti és formatervezett tárgyak, építmények megfigyelése. Helyi és környékbeli kézműves műhelyek, múzeumok megtekintése, látogatása.

Az óvodapedagógus a folyamatban:

- ❖ Különböző anyagokkal, technikákkal való ismerkedés során egyéni és életkori sajátosságok, fejlődési ütemük figyelembevétele.
- ❖ A gyermekek aktivitásának, szabadságának tiszteletben tartása, a tevékenységek kiválasztásának megteremtése.
- ❖ Segítse a közösen átélt élmények, események során a szemlélődést, rácsodálkozást, felfedezést.
- ❖ A tárgyi, hangulati feltételek megteremtésével a motiváció elősegítése, érdeklődés fokozása.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A vizuális nevelés legszorosabb kapcsolatban a környezeti neveléssel van, mellyel tartalmában és feladatában konkrét összefüggést mutat. A környezetét, a környezetből szerzett ismeretét, élményeit, jeleníti meg, ábrázolásában. Segítségével megfigyeli a színeket, formákat, valamint megtanulják meglátni a szépet. A természetben gyűjtött anyagokat, terményeket, felhasználja alkotásaihoz.

Ugyanolyan szoros a kapcsolata az irodalmi neveléssel, mert az irodalmi élmények belső képteremtésre ösztönzik a gyermeket, olyan érzelmi állapotot hoznak létre, amely alkotó vágyukat serkenti.

A játékkal, mert játékeszközöket készítenek, konstruálnak, alakítják környezetüket felhasználva az ábrázolás adta lehetőségeket.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Szívesen vesznek részt a vizuális nevelés különböző tevékenységeiben, igényük van az alkotásra, önkifejezésre.
- ❖ Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- ❖ Változatosan használják a színeket, színárnyalatokat. Legyenek kedvenc színeik.
- ❖ Készségszinten, örömmel használják, alkalmazzák a különböző eszközöket, anyagokat, technikákat.
- ❖ Megfelelő finom szem- kéz koordinációval rendelkezzenek.
- ❖ Megismerik a népi, díszítő művészet alapjait, elemeit.
- ❖ Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (haj, ruha... stb.) próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- ❖ Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, kiegészítő eszközöket, modelleket.
- ❖ Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat (pl. papírhajtogatás, nyírás, összeszerelés, varrás, kötés).

VI.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- ❖ spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- ❖ irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- ❖ szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató

és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Célunk:

- ❖ Egészséges életmód kialakítása, erősítése, testi-lelki harmónia érdekében.
- ❖ A gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése, a mindezt támogató környezet biztosítása napi szinten.
- ❖ Nagy- és finommotoros mozgáskészségek, kondicionális és koordinációs képességek, téri tájékozódó és alkalmazkodó képességek fejlődésének elősegítése.
- ❖ A mozgásnevelés teljessége – a gyermekek széleskörű tevékenységével átszőve – az egyes nevelési területek integrációjában valósuljon meg.

Feladataink:

- ❖ Megfelelő hely, idő, tárgyi és személyi feltételek biztosítása a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez.
- ❖ Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkört alakítunk ki, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.
- ❖ A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségéhez mérten a természetes funkcionális mozgásformák kialakítása, korrigálása.

- ❖ Mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásán keresztül a személyiség komplex fejlesztése (testi-, motoros-, szociális-, értelmi képességek).
- ❖ Kondicionális képességek (erő, állóképesség, gyorsaság) és koordinációs mozgásképességek (mozgásérzékelés, izomérzékelés, testséma, egyensúlyérzék, reakciógyorsaság, téri tájékozódóképesség, lateralitás, szemfixáció, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék, vizumotoros koordináció) fejlesztése.
- ❖ Mozgásműveltség, mozgáskoordináció fejlesztése során nagy hangsúlyt fektetünk a népi mozgásos játékok által kínált lehetőségek kihasználására teremben és szabadban egyaránt.

Gyermeki tevékenységek:

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- ❖ spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- ❖ irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- ❖ szervezett mozgásos tevékenység

Spontán, aktív szabad mozgás

A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekekkel, mert állandó belső késztetést érez, örömmel és természetes módon gyakorolja azt.

Célunk, hogy minden gyermek megtalálja fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőséget.

Feladatunk, mozgásra inspiráló, biztonságos környezet, hely, idő, eszközök biztosítása a nap folyamán, mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron, valamint séták, kirándulások során egyaránt.

Udvarunk lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, ezáltal a gyermek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A mozgásos népi játékok tere is igazán a kinti tér: szembekötődik, labdacica, célba dobások, ugróiskola, kötélhúzás, várvédők, fogók, mászások, gurulások, bújócskák, futások, labdajátékok, biciklizés, rollerezés.

Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az egészséges fejlődés érdekében a mozgásos tevékenységeket legcélszerűbb a szabad levegőn szervezni, vagy nyitott ablaknál végeztetni.

- ❖ Biztosítjuk a vidám légkört, a balesetek elkerülése érdekében ügyelünk a szabályok betartására.
- ❖ A tevékenységek szervezésénél törekszünk arra, hogy a gyermekek a legkisebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak.
- ❖ A speciális láb-, és tartásjavító gyakorlatokat tudatosan építjük be a mozgásos tevékenységekbe.

Szervezett mozgásos tevékenység

A szervezett mozgásos tevékenység tartalmát a természetes mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, csúszás, kúszás, emelések-hordások, egyensúlyozások, a mozgásos játékok alkotják.

Változatos eszközökkel, célirányosan fejlesztjük gyermekeink szervezetét és testi képességeit. A foglalkozásokon végzett gyakorlatok, játékok fejlesztik cselekvő és feladatmegoldó képességüket, testi képességeiket, ügyességüket, testi erőiket, gyorsaságukat, állóképességüket. Segítik a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejlesztik az alkalmazkodás képességét.

Az óvodapedagógus a folyamatban

- ❖ A sokoldalú mozgáslehetőség biztosítása minden gyermek számára.
- ❖ A mozgás fontosságának kiemelése, a többi képességre gyakorolt pozitív hatásának szem előtt tartása.
- ❖ A folyamatosság, rendszeresség, érzelmi biztonság, következetes nevelői ráhatás érvényesítése.
- ❖ A gyermeki teljesítőképeségek, egyéni terhelhetőség figyelembevétele.
- ❖ A testi nevelés során a játékoság biztosítása és kihasználása.
- ❖ Szabad levegőn végezhető aktív mozgás minden lehetőségének kihasználása.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

- ❖ Anyanyelvi neveléssel, mert a különböző tevékenységekhez kapcsolódó beszéd fejleszt a gyermek beszédképességét, bővíti szókincsét. Egy-egy játék, vagy gyakorlat szabályának elmondásakor a lényeglátás és annak verbális kifejezése a fogalomalkotás fejlődését segíti elő.
- ❖ A zenei neveléssel, mert a dalos játékok, mondókák, énekek ritmusa segíti az összerendezett mozgások kialakulását.
- ❖ A természeti és társadalmi környezet megismerésével, mert a kirándulások, séták, túrák alkalmával sok lehetőség adódik mozgásos tevékenységek végzésére. A test részeinek, testsémának felismertetése, megnevezése gyakorlatvégzés közben jobban elmélyül.
- ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunkára neveléssel, mert a különböző mozgások felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája, könnyebben tudja megjeleníteni a dolgokat. Fejlődik alaklátása, ábrázolásban az arányokat, irányokat bátrabban és helyesebben használja.
- ❖ Matematikai tapasztalatszerzéssel, mert a tevékenységek közben számtalan lehetőség adódik a mennyiségi és formai tapasztalatok szerzésére. Számolás, irányok, névutók használata átszövi a mozgásos tevékenységeket. Térbeli kiterjedéseket is könnyebben lehet érzékeltetni mozgás közben.
- ❖ Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi neveléssel, mert a közös mozgások öröme elősegíti a társas kapcsolatok kialakulását. Fejleszt a gyermekek önuralmát, társaihoz való alkalmazkodás közben. Kialakít egy egészséges versenyszellemet.

- ❖ Néphagyományápolással, néphagyományőrzéssel, mert a népi életmódban az anya és az apa gondoskodott gyermeke ügyességéről, erőnlétéről, az esztétikus, harmonikus mozgás alakításáról. A gyerek mintát kapott a családban, a társaktól, a tágabb közösségtől. Felnőtt korára a játékok, a dramatikus szokások viselkedésmintái mellett, a néptánc mozgáselemeit is magáévá tette. A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyerek természetes szükséglete. A program sokrétűen elégíti ki a gyerek mozgásigényét. Tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektet az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Szívesen mozognak, igénylik a rendszeres mozgástevékenységet.
- ❖ Növekszik a gyermekek teljesítőképesége, mozgásuk összerendezetté, ügyesebbé és kitartóbbá válik.
- ❖ Megjelenik a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas együttműködés, problémamegoldó gondolkodás.
- ❖ Testséma, oldaliság kialakul.
- ❖ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni. Képesek sor- és köralkotásokra. Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai jellegű gyakorlatokat esztétikusan végezni. Szeretnek futni és páros lábon szökdelni, kisebb akadályokat átugrani. Egyensúlyoznak egy lábon, különböző szereken emeltmagasságban két lábon. Tudnak labdát dobni, megfogni, gurítani, célozni, pattogatni, vezetni. Bátran végeznek ugrásokat. Tartásuk helyesebb, lábboltozatuk egészségesebb.
- ❖ Fegyelmük, önuralmuk, akaratuk, bátorságuk megerősödött.
- ❖ Finommotorikus fejlettségük lehetővé teszi az írástanulás megkezdését.
- ❖ SNI gyermek mozgása harmonikusabbá, összerendezettebbé válik, természetes mozgáskedvét örömmel elégíti ki, félelem és szorongás nélkül.

VI.6. Külső világ tevékeny megismerése

A külső világ megismerési folyamatában a gyermek cselekvéseiben, érzelmeiben keresztül szerzi a környezetéből az ismereteket. A gyermeki jellemzők, a rácsodálkozás, az erős közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, az élőlények jelenségeire, mind-mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek. A nevelés során kialakíthatók azok a szokások, magatartásformák, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják a későbbi életvitelükben. A környezet az, ami körülvesz bennünket, aminek mi is alkotóelemei vagyunk, amiben az életterünk van, ahonnan az életfeltételünket biztosítjuk. Az ember a természet része, és így különleges kapcsolatban van önmagával és környezetével. A környezet megismerése az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Az óvodában a gyermek elsősorban önmagával, valamint szűkebb természeti és társadalmi környezetével ismerkedik meg. A néphagyományőrzésből és a természet közelségből fakadó élmények eljuttatják a gyermekeket a természettel való együttélés harmóniájához, a hagyomány tiszteletéhez, a szülőföld szeretetének megalapozásához, feltárja a családi kultúra értékeit.

Célunk:

- ❖ A természeti és épített környezet felfedezésével, megismertetésével a gyermekek életkorának megfelelő sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása, érzelmi viszonyulás megalapozása.
- ❖ Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése.
- ❖ A természetet szerető, védő emberi értékek, környezettudatos magatartás alakítása.
- ❖ Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományörző tevékenységekkel.
- ❖ Az egyetemes, nemzeti, a helyi kultúra értékeinek, hagyományainak közvetítése, a kulturált élet szokásainak, a társadalmilag elfogadott viselkedési normák, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyok alapjainak megismertetése.
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermeknél sokoldalú tapasztalás által elemi ismeretek alakítása, fejlesztése, és rögzítése, egyéni fejlettségnek megfelelően.

Feladataink:

- ❖ A világ megismerése iránti igény felkeltése közvetlen tapasztalatszerzéssel, a 3-7 éves gyermek fejlettségi szintjének megfelelően.
- ❖ Biztosítjuk az alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, értelmi képességek fejlesztésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ❖ Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- ❖ Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való megtapasztalásra.
- ❖ Törekszünk, hogy az ismereteket sok élménnyel, lehetőleg a természetben nyújtjuk a gyermekek számára.
- ❖ Elősegítjük, hogy saját maguk is felfedezhessék környezetük tárgyait, jelenségeit.
- ❖ A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára alapozott tevékenykedtetés, folyamatos és alkalmi megfigyelések biztosítása, egyszerű kísérletek végzése.
- ❖ A gyermeki önállóság, döntési képesség, véleményalkotás tiszteletben tartása, elősegítése.
- ❖ Ismeretek nyújtása komplex módon, játékos formában, problémahelyzetek teremtésével, amely válaszkérésre ösztönöz és sikerélményt biztosít.
- ❖ Viselkedéskultúra és egészségünk védelmével kapcsolatos szokások, szabályok megalapozása.
- ❖ Hagyományok megismertetése, ápolása.
- ❖ A néphagyományörzés keretén belül az élő- és élettelen világ változásainak megfigyelése, megfigyeltetése az évszakok körforgásában.

- ❖ Megteremteni a környezeti nevelés és a néphagyomány ápolás olyan feltétel - és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újratemtheti saját környezetét.
- ❖ Szűkebb környezetünk gyógy- és fűszernövényeinek gondozása, ápolása és felhasználása.
- ❖ Természet és környezetvédelem a gyermek életkorának megfelelő szinten.
- ❖ A környezetvédelem alapjainak megismertetése: föld, víz, levegő, növény és állatvilág védelme.
- ❖ Környezetbarát szokások megalapozása: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral.
- ❖ Érzékenyé tesszük a gyerekeket a környezetvédő, környezetbarát magatartás iránt, ennek érdekében bevezetjük a szelektív hulladékgyűjtést.

Gyermeki tevékenységek:

- ❖ Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- ❖ Beszélgetnek családjukról, szüleik foglalkozásáról, lakásukról.
- ❖ Megismerkednek testükkel, testrészeikkel, érzékszerveikkel, védelmükkel, ápolásukkal.
- ❖ Beszélgetnek a betegségek megelőzéséről.
- ❖ Megismerik csoportjukat, óvodájukat, óvodájuk környékét.
- ❖ Gyakorolják a helyes közlekedést, megismerkednek néhány közúti jelzéssel, táblával. Ismerkednek különböző járművekkel.
- ❖ Megfigyelik a napszakokat, az idő múlását.
- ❖ Megfigyelik az évszakok változásait. Tapasztalatokat szereznek az időjárásról, annak változásairól, természeti jelenségekről, az időjárás és az öltözködés kapcsolatáról.

Az óvodapedagógus a folyamatban:

- ❖ Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek eleven, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjthessék élménybe ágyazott tapasztalataikat.
- ❖ Saját példamutatásunkon keresztül ösztönözzük a gyermekek természet iránti szeretetét, védelmét, gondoskodó törődésüket.
- ❖ Erősítjük a gyermekekben azt az érzést, hogy a természet szépségét és az ember alakította környezetet védeni, óvni, becsülni kell.
- ❖ Arra törekszünk, hogy a gyermekek érzelmileg kötődjenek a hagyományokhoz, a nemzeti kultúrához.
- ❖ Lehetőséget teremtünk az élmények minél több érzékszervvel való megtapasztalására.
- ❖ Az életkori sajátosságok figyelembevétele mellett komplexitásra törekvés.

Környezeti nevelés és néphagyomány ápolás

Az emberiség régebben szinte együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása nem elvont tények, hanem gyakorlati tapasztalatok és a hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg. A következő generációk jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak társadalmi és természeti környezetükhöz. Ennek alakítása, megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet.

A gyerek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, színek, egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- ❖ az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve,
- ❖ az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok (pl. növényápolás, veteményezés),
- ❖ termések, gyógynövények gyűjtése az óvoda udvarán és környékén, szüretelések családoknál, gazdaságokban, gyümölcs szárítások, gyümölcsök, zöldségek feldolgozása,
- ❖ télen és nyáron a madarokról való gondoskodás,
- ❖ jeles napok előtti készülődések,
- ❖ a rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés kapcsolatban van a rajzolással, festéssel, mintázással, mert benne megjelennek a környezet, a természet jelenségei, formái, színei. Az anyanyelvi neveléssel, mert a gyerekek a lakóhelyi és természeti környezet megismerése által elsajátítják a tárgyakat, anyagokat, minőségeket jelölő szavakat. Az összehasonlítás, viszonyítás szavait, rokoni kapcsolatok megnevezését, birtokviszony kifejezését.

Az összegyűjtött tapasztalatok alapján a gyerekekben kérdések fogalmazódnak meg.

A mozgással, mert a térben való tájékozódásra, az irányok gyakorlati alkalmazására nyújt lehetőséget. Érzelmi és erkölcsi neveléssel, mert a társadalmi környezeti szokások, munka jellegű tevékenységek itt érvényesülnek.

Zenei neveléssel, mert a gyermek- és népdalokban előforduló növények, állatok, természeti jelenségek is helyet kapnak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Tudják lakcímüket, szüleik, testvéreik nevét, foglalkozását.
- ❖ Tudják születési helyüket, idejüket.
- ❖ Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény - pl. bölcsőde, iskola, orvosi rendelő – rendeltetését.
- ❖ Felismernek néhány feltűnő összefüggést a tárgyak, jelenségek között. - Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- ❖ Ismerik a közlekedési eszközöket.

- ❖ Ismerik az állatvilágot, és annak egyedeit képesek csoportosítani különböző szempontok szerint.
- ❖ Kialakulnak az állatokhoz fűződő pozitív érzelmeik.
- ❖ Ismerik az emberi test felépítését, a testrészeket.
- ❖ Igényesek testük tisztaságára.
- ❖ Felismerik a napszakokat.
- ❖ Ismerik a hét napjait, az évszakok neveit.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket, jelenségeiket.
- ❖ Ismerik a növény fogalmát, a növénygondozást, növények életét, fejlődésük feltételeit.
- ❖ Kialakulnak a növényekhez fűződő pozitív érzelmeik.
- ❖ Ismernek zöldségeket, gyümölcsöket, azok fogyasztási szabályait.
- ❖ Kialakulnak azok a viselkedési formák, pozitív attitűdök, melyek a természeti és társadalmi környezet megőrzéséhez, védelméhez szükségesek.
- ❖ Kialakulnak az egészség és környezettudatos magatartás alapvető szokásai.

Környezetvédelem

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. Ilyen tevékenységek pl. a madáretető készítés, a komposztálás, a kertészkedés, az udvargondozás. A gyermekek természethez való kötődését, és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket a megfigyelések során elmondunk. Mindezeket irodalmi, zenei alkotásokkal is színesítjük.

Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó- védő tevékenység eredményeként a gyerekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell.

A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok közelsége, és a velük való tevékenykedés sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyermekeknek.

A különböző séták, kirándulások, tevékenységek, a megfelelő szokások, a magatartási formák kialakítását is szolgálják, amelyeknek belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményezi.

A matematikai tartalmú tapasztalatszerzési lehetőségek

A környező világ megismerése, birtokba vétele a gyermek életében igen korán jelentkező vágy. Mindaz, ami körül veszi, a matematika nyelvén is felfogható, megérthető. Erre építhetünk, amikor problémát jelentő élethelyzetek teremtésével matematikai tapasztalatok szerzését is biztosítjuk. A legjobbak e célból azok a helyzetek, melyek a gyermek saját személyével kapcsolatosak, mikor saját magának kell eligazodni a dolgok közt. Az életszerűség érdeklődővé, nyitottá teszi a gyereket. A természetes helyzetekben szerzett tapasztalat élményt jelent, melyet sokszor felidézve tartós ismerethez vezet. A személyes kötődés egy-egy problémához segíti a megértést, a megoldáshoz vezető út megtalálását. Játékkal, játékos cselekvéssel átszőtt tanulás ez, melyben érvényre juthat a gyermek valamennyi ötlete, elképzelése.

A játékoság elvének érvényesítése a matematikai ismeretszerzés minden egyes mozzanatában elsődleges szempont kell, hogy legyen! Ennek alapja, hogy az óvodapedagógus építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére, teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésben, az élmények gyűjtésében. Használja ki a környezeti séták, élmények adta lehetőségeket. Fejlessze egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével.

Célunk:

- ❖ A játék segítségével sok-sok cselekvéssel, egyénileg, párban vagy mikrocsoportban gyűjtsenek tapasztalatokat.
- ❖ Olyan problémahelyzetek létrehozása, melyek gondolkodásra, megoldási lehetőségek keresésére ösztönzik a gyermekeket. Ehhez teremtünk alkalmat konstruktív és felfedező játékokkal.

Feladataink:

- ❖ Felkeltjük a gyermekek matematikai érdeklődését és építünk kíváncsiságukra.
- ❖ Optimális feltételeket biztosítunk a matematikai nevelés és fejlődés hatékonyságának érdekében.
- ❖ A megszerzett tapasztalatok, ismeretek alkalmazása különböző élethelyzetekben való gyakorlása, matematikai szemléletmód megalapozása.
- ❖ Értelmi képességek, problémamegoldás, kreativitás fejlődésének elősegítése.
- ❖ Megfelelő attitűdöt teremtünk a problémás helyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához.
- ❖ Kihasználjuk az egész napi óvodai élet során adódó lehetőségeket matematikai jellegű ismeretek megtapasztalására, szerzésére.
- ❖ Játékoság biztosítása.
- ❖ Differenciált, egyéni feladatadás által a gyermekeket sikerélményhez juttatjuk, mely növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.
- ❖ Fejlesztjük megfigyelő képességüket, emlékezetüket, megértésüket, konstruálásukat, problémalátásukat-megoldásukat, kreativitásukat, ítéliképességüket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Megértik és követik az óvodapedagógusok kérdéseit, gondolatait. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon elmondják. Megítélik egymás állításainak igazságát. Javítják saját tévedéseiket.

VI.7. Munka jellegű tevékenységek

A néphagyományörző életmód tevékenységei gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyermeket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza. A hiányzó eszköz nem akadály, ezen a mássá változtatás vágya átrepíti, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyermek a gyermekméretű, valóság-hű eszközökkel is „mintha” cselekvést végez, játszik.

Ez a fajta cselekvés, ha rendszerességgel tér vissza, és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyermek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, pozitív értékelése.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- ❖ örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- ❖ a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- ❖ a közösségi kapcsolatok a kötelesség – és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Munkajellegű, közösségért végzett tevékenységformák: a naposi munka, a mindennapi étellel kapcsolatos állandó- és alkalmoszerű munkák, növénygondozás.

A naposság vállalásában az önkéntesség dominál. A naposi munka tartalmát úgy célszerű alakítani, hogy minél kevesebb időt vegyen el a gyermek játékából. A naposi munkát kisebb gyermek is vállalhatja. A hagyományörző cselekvések

bővítik a naposi teendőket. Például a kerti szerszámok rendben tartása, a befőzésekhez, a sütésekhez szükséges eszközök előkészítése stb.

A mindennapi étellel kapcsolatos állandó- és alkalmoszerű munkákhoz tartoznak: az udvar- és teremrendezés, a játék javítás, tisztítás, készítés, az egyéni megbízatások, az üzenetek teljesítése, az ünnepi készülődés (ajándékkészítés, szobacsinosítás, díszítés), a házimunka jellegű tevékenységek (étkezések utáni seprés, sütés-főzés, ünnepek előtti nagytakarítás stb.).

A növénygondozás munkálatai közben a gyermek megismerkedik egyes munkafolyamatokkal (ültetés, vetés, locsolás, kapálás stb.). Az óvoda udvarán kialakított virágos-, és sziklakert folyamatos munkát igényel ültetéstől-betakarításig, ezért fontos a munkafolyamatok megszervezésénél az „erők” tudatos elosztása. A kisebb gyermeket az eszköz, a cselekvés vonzza, míg a nagyobb már tudatosan végzi el feladatát.

Az óvodapedagógus a folyamatban

- ❖ Megismeri az óvodába lépő gyermek önkiszolgálási szintjét. A szülőket ösztönzi, hogy a gyermekotthon is gyakorolja az önkiszolgálás és a családért végezhető munkajellegű tevékenységeket.
- ❖ Az óvodapedagógus munkához való viszonyában példát mutat a gyermeknek, munkatársainak, a szülőnek. (igényesség, szervezettség, jókedv)
- ❖ Figyelembe veszi a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírását. Az önpróbálkozás mellett a munkafogásokat is megmutatja. A tevékenységek során az adott szituációnak megfelelő beszélgetés ösztönzi a gyermeket a felnőttel való közös munkálkodásra, az önállóságra. Figyelemmel kíséri, hogy a tevékenységek során a kisebb gyermek önállóságra törekvését a nagyobb gyermek segítőkészsége ne nyomja el.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Önkiszolgálása során gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére alkalmassá teszik.
- ❖ Megbecsüli saját és mások munkáját.

- ❖ Kitartása, a megkezdett tevékenység befejezésére való igénye, felelősségtudata alakul.
- ❖ Az együtt munkálkodás érzelmi élménye a közösség iránti igényét alapozza.
- ❖ Megtalálja helyét a csoportban, a csoport, a közösség hasznos tagjává válik.
- ❖ A segítségnyújtás igénye alakul.
- ❖ Óvja, védi, gondozza a környezetében lévő növényeket, kisállatokat, alapozódik a másról való gondoskodás igénye.

VI.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás nem önálló tevékenységformaként van jelen, hanem olyan tevékenységként, amely az egész napot áthatja, folyamatos és alapvetően spontán, valamint a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán, természetes és szimultán helyzetekben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban szervezeti- és időkeretben valósul meg. Tapasztalatszerzésre, cselekvésre, gyermeki öntevékenységre épül, belső motivációból táplálkozik és többnyire játékba ágyazottan teljesül be. A tanulás eredménye a gyermek egész személyiségének, értelmi képességének, mozgásos megnyilvánulásainak, nyelvi kommunikációs képességének, érzelmi szociális tulajdonságainak és magatartásának fejlődése.

Célunk:

- ❖ A szabad játék és a tanulás teljes összekapcsolása.
- ❖ Olyan tevékenységek megszervezése, amelyekben az óvodás gyermek képességei és kompetenciái sokoldalúan fejlődnek, valamint az egész gyermeki személyiség harmonikusan fejlődik.
- ❖ Attitűdjeik erősítése, tapasztalataik bővítése, rendezése, a felfedezés örömeinek megismerése.
- ❖ Alakuljon ki az ismeretlen iránti érdeklődésük, kíváncsiságuk, amelyek a tanulni vágyás megalapozását segítik.
- ❖ A megszerzett ismereteket kreatívan alkalmazzák a tanulási folyamatokban.
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő képességeinek továbbfejlesztése, új készségek, ismeretek elsajátítása.

Feladataink:

- ❖ Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása.
- ❖ A tanulás lehetőségét egész nap folyamán megteremteni.
- ❖ Kreativitásuk erősítése, a felfedezés, kutatás lehetőségének biztosítása.
- ❖ Tudatos tervező munka, csoportra tervezett, alkalmazott nevelési terv.
- ❖ A tevékenységek felkínálása során figyelembe vesszük az egyéni- és életkori sajátosságokat.
- ❖ Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermeki személyiség kibontakoztatását, valamint ösztönözni a kívánt viselkedés elsajátítására.
- ❖ A kiemelkedő képességű tehetséges gyermekek felismerése, fejlesztése.
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermekek tevékenységében érvényesülő pszichikus, motoros tanulási folyamatokbiztosítása, szakemberek bevonása

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ❖ utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás -és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- ❖ spontán játékos tapasztalatszerzés
- ❖ játékos, cselekvéses tanulás
- ❖ gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ❖ irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- ❖ gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a folyamatban:

Elfogadó, megerősítő légkört teremt, amelyben a gyermek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérrel ösztönzi a gyermeket a kívánt viselkedés elsajátítására. Sikerélményhez juttatja, amelynek motiváló hatására tudatosan épít. A hagyományőrzés, a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használja a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulásra.

A családokkal való együttműködés során a szülőkkel elfogadtatja a gyermeki tanulás sajátosságait.

VII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Nevelőmunkánk egyik meghatározó eleme a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése. Alapelvünk a másságot elfogadó, befogadó szemlélet. Olyan óvodai környezet kialakítására törekszünk, amelyben a gyermekek életminőségének javítása, beilleszkedésük, szocializációjuk segítése a célunk.

Az óvodába járó hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint tehetséges gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége. Az óvodai nevelésnek meghatározó jelentősége van ebben, az egyenlő bánásmód érvényesítésével, a szociális hátrányok kompenzálásával.

Célunk:

- ❖ A preventív, támogató, befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása. Tudatos óvodapedagógiai tevékenységek szervezésével a hátrányok, lemaradások csökkentése, az adott problémák korrekciója, prevenciója, a kiemelkedő képességek fejlesztése.

Feladataink:

- ❖ Beilleszkedést segítő nevelés feltételeinek biztosítása.
- ❖ Egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- ❖ Esélyteremtés, hátránykompenzáció.
- ❖ A gyermek személyiségének komplex fejlesztése.
- ❖ A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének fejlesztése.
- ❖ A gyermekek megfigyelése, anamnézis, fejlődésüknek nyomonkövetése.

- ❖ A gyermekek társas kompetenciáinak fejlesztése: tolerancia, szolidaritás, együttműködési készség.
- ❖ Gyermekvédelmi feladatok erősítése.
- ❖ Inkluzív pedagógia megismerése, alkalmazása.
- ❖ Szakmai ismeretek folyamatos gyarapítása.
- ❖ Jó gyakorlatok, innováció beépítése.
- ❖ Az óvoda-iskola átmenet segítése.
- ❖ Család-óvoda kapcsolat erősítése.
- ❖ Az óvoda és a fenntartó közötti kétirányú információ-áramlás biztosítása.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

1. Sajátos nevelési igényű gyermek
2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
3. Kiemelten tehetséges gyermek
4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, veszélyeztetett gyermek

VII.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

A gyermekek jogaival összhangban, különleges gondozásra tarthatnak igényt mindazok a gyermekek, akik pedagógiai szempontból az értelem, a látás, a hallás, a mozgás vagy a beszédszervek hibás működése, vagy az érzelmi élet súlyos zavara által eltérő fejlődésűek.

A fogyatékoság megállapítása

A vizsgálat a szülő kérésére, illetve egyetértésével történik, szakértői vélemény készítését a szülő bármikor kérheti. Természetesen, ha a nevelési intézmény megítélése szerint a gyermek vizsgálata szükséges, az indok közlésével javasolhatja, illetve kezdeményezheti a szülő számára, hogy kérje gyermeke vizsgálatát.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermek részére az óvodai nevelést akkor lehet, kell biztosítani, ha a gyermek részt tud venni az óvodai nevelésben, és az által fejlődése biztosított. A gyermek nevelése megszervezhető az óvodában, ha erre az anyagi, tárgyi, személyi feltételek egyaránt biztosítottak. Abban a kérdésben, hogy az adott gyermek eredményes nevelése, fejlesztése mely formában oldható meg, az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság foglal állást.

A Bizottság szakvéleményének tartalmaznia kell:

- ❖ a fogyatékoság tényének megállapítását és az azt alátámasztó tényeket;
- ❖ annak megállapítását, hogy a gyermek csak az e célra létrehozott, a fogyatékoság típusának megfelelő nevelési intézményben, vagy a többi gyermekkel együtt – integráltan – is részt ehet az óvodai nevelésben;
- ❖ a gyermek nevelésével kapcsolatos sajátos követelményeket;
- ❖ biztosítjuk mindazokat a már meglévő speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyeket a szakértői bizottság javasol. Mivel a

személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai, illetve logopédiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Intézményünk, amennyiben kiemelt óvoda, részt vesz a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű gyermek nevelésében. Az óvoda Alapító Okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- ❖ enyhe fokban hallássérült, enyhén értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek.

VII.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolatai problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A gyermek egyéni fejlődési tempóját figyelembe vesszük, speciális, személyre szóló fejlesztéssel, hozott hátrányaik csökkentésére törekszünk, és életkorukhoz mérten fejlesztjük.

Fontos feladatunk a beilleszkedési- és magatartási zavarral küzdő gyermekek felismerése, jelzése a Pedagógiai Szakszolgálat felé és vizsgálatuk kezdeményezése.

A szakvélemény alapján a gyermek kötelező fejlesztő pedagógiai ellátását biztosítjuk, rendszeresen kapcsolatot tartunk a szülővel, illetve a fejlesztő pedagógussal.

VII.3. Kiemelten tehetséges gyermek

Kiemelten tehetséges gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Valljuk, hogy az óvodás gyermekeknél tehetségígéretekről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A gyermekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

A kiválóan kreatív, átlag feletti intellektuális és szociális képességekkel és az ehhez kapcsolódó nagyfokú motivációval rendelkező tehetségígéreteknél olyan tanulási helyzeteket teremtünk, ami a tág érdeklődési területeket kielégíti, illetve tovább bővíti.

Korán felfigyelhetünk bizonyos művészi és pszichomotoros képességekre. A zenei tehetség (a speciális matematika mellett) az egyetlen igen korán megmutakozó tehetségfajta. A zenei képességek öröklődnek. Korán megállapíthatók a gyermek adottságai, hallása, ritmusérzéke. Kiváló rajzkészség: ha a gyermek ügyesen rajzol nem feltétlenül jelzi, hogy művész lesz belőle,

fontos, hogy mit ábrázol, hogyan bánik a színekkel, anyagokkal, formákkal, mennyire érzélem gazdag, élményeket kifejezők a rajzok.

A pszichomotoros képességek mindenütt szerepet játszanak, könnyen felismerhetők: testi ügyesség, kézügyesség, egyes sportokban az alkalmasság.

A fejlesztéshez szükséges eszközöket lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk.

A tehetséggondozás területei óvodánkban

- ❖ Néptánc
- ❖ „Így tedd rá!”
- ❖ Angol nyelv
- ❖ Bee-bot
- ❖ Ovifoci

Célunk:

Óvodai szinten a tehetségek felismerése, a tehetségek kibontakoztatása.

Óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet a csoportszobában, illetve a tehetségfejlesztő helyiségben, valamint a tornaszobában.

Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi tevékenységekbe, cselekvéses helyzetekbe van beépítve. A gyermekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységekben. Ezek a helyzetek nyitottak, bármikor, bárki bekapcsolódhat, vagy kiléphet a tevékenységből. Természetesen ezek a foglalkozások is játékosak. Ez hozzájárul az óvodás gyermekek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó támogató környezet és az óvodapedagógus személyisége is segít.

VII.4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, veszélyeztetett gyermek

A pedagógiai programunk elkészítésekor figyelembe vettük az óvodánkba járó hátrányos gyermekek helyzetét. A programban a személyiségfejlesztés alapelve az individualizálva szocializálás, a fejlesztés stratégiai metodikája a differenciálás.

Ahhoz, hogy az óvodapedagógus tevékenységei a gyermekkel egyénileg testre szabottak legyenek, a pedagógusoknak minden egyes gyermeket alaposan meg kell figyelniük, és meghatározni képességeit, igényeit, érdeklődését, temperamentumát és tanulási stílusát. A gyermekek megfigyelése és a családjukkal folytatott beszélgetések során a pedagógus megismeri az egyes gyermekek erősségeit, szükségleteit és érdeklődését. Ezeknek az ismereteknek az alapján tudnak személyre szóló célokat kitűzni.

Mind az óvodai nevelési feladatok, mind a fejlettségi területek feladatainak meghatározásakor figyelembe vettük a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- ❖ a család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része, vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem;

- ❖ szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban több személy él együtt, így kevés az egy főre jutó alapterület;
- ❖ egészségtelen lakhatási feltételek - vizes, salétromos falak, nagy páratartalom, alagsori lakás;
- ❖ a szülők alacsony iskolai végzettsége – csak általános iskola, vagy olyan érettségit nem igénylő szakképzettség, amelynek nincs munkaerő-piaci értéke;
- ❖ deviáns környezet, szocializációs ártalmak – alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély;
- ❖ család hiánya – állami gondozásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek, egyszülős család, elvált szülők;
- ❖ a beteg, vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő gondozására, ellátására.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, akadályozza.

Az óvoda vezetője köteles:

- ❖ jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Szolgálatnál
- ❖ hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos, veszélyeztetett magatartás esetén

A gyermek veszélyeztettségére utaló jelek:

- ❖ fizikai bántalmazás
- ❖ gyermek szexuális bántalmazása
- ❖ szülői felügyelet hiánya
- ❖ elhanyagoló szülői magatartás
- ❖ hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- ❖ pszichés bántalmazás
- ❖ éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- ❖ indokolatlan hiányzás óvodából
- ❖ minimális jövedelmi viszonyok

Célunk:

A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával.

Olyan pedagógiai környezet kialakítása, amely elősegíti a gyermek meglévő hátrányainak csökkentését, a felzárkóztatást, az egyéni differenciált fejlesztés módszerével.

Feladataink:

- ❖ A testi-, érzelmi-, szociális fejlődése feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával.
- ❖ A gyermek családi hátterének, környezetének megismerése, feltérképezése családlátogatás alkalmával (új gyermekeknél).
- ❖ A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermek kiszűrése.
- ❖ Okok feltárása az információk összegyűjtésével, értékelésével.
- ❖ A szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása, a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása. A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a különbség elfogadásával.
- ❖ Segítő szándékú együttműködés a szülőkkel.

VII.5. Gyermek-, és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek**Célunk:**

Biztosítani minden kisgyermek számára a fejlődéshez szükséges feltételeket, lehetőségeket. Olyan légkör, olyan igazgatási, pedagógiai tevékenység kialakítása az óvodában, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik kisgyermek bármilyen oknál fogva hátrányos, diszkriminatív helyzetbe kerüljön.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Elősegíti a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, rendszeres óvodába járását.
- ❖ Igazolatlan hiányzás esetén tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst.
- ❖ Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő óvintézkedésekre javaslatot tesz.
- ❖ Az újonnan érkező gyermekek befogadását segíti, beilleszkedésüket igyekszik zökkenőmentessé tenni.
- ❖ A problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember, pl. pszichológus segítségét kéri.
- ❖ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását differenciált fejlesztéssel segíti.
- ❖ A szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatokat alakít ki.
- ❖ Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik.
- ❖ A családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében a támogatáshoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- ❖ Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyermek családban történő felnevelését.
- ❖ A prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- ❖ A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évré.
- ❖ Ahol szükséges, a nevelési évet indító csoportos szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket az óvodában folyó gyermekvédelmi tevékenységről, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről.
- ❖ Munkájáról beszámol a nevelőtestületi értekezleten.
- ❖ Szükség szerint korrekt kapcsolatot tart: a Család és Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyámhatósággal, pártfogókkal, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel.
- ❖ Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, és erről tájékoztatja az óvoda igazgatóját és kollégáit is.
- ❖ Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.
- ❖ Feljegyzést vezet a családdal kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről.
- ❖ Együttműködik az óvónőkkel, szakmai segítséget nyújt az esetek megoldásához.
- ❖ Együttműködik, segítséget nyújt a szülőknek problémáik megnyugtató, a gyermekek érdekeit szolgáló megoldásában.
- ❖ Szükség esetén szakmai tanácskozáson, esetkonferencián vesz részt.

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, fejlődése egy folyamat, amelynek eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, melyben az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez szükséges a testi, lelki és szociális érettség megfelelő szintjének elérése.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai élet megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik, melyek közül különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- ❖ Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- ❖ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

- ❖ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi-fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- ❖ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek). Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ❖ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat. Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat – azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ❖ Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan egészséges gyermek óvodáskor végére éretté válik az iskolára, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

- ❖ Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- ❖ Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás alatt az óvodai nevelés folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus, értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének elősegítése, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelés – oktatásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Továbbá óvodásaink akkor válnak alkalmassá arra, hogy az iskolai tanulmányaikat megkezdhessék, ha:

- ❖ pozitív énképpel rendelkeznek, önállóak, kíváncsiak, ismerik saját értékeiket, erősségeiket;
- ❖ szeretnek felfedezni, megismerni és ezekről többet tudni;
- ❖ minél több pozitív tapasztalatot szereznek, mely hozzájárul a testi, szociális, érzelmi és értelmi fejlődésükhöz;
- ❖ tudnak társaikkal kompromisszumot, egyetértést (konszenzust) teremteni, és kapcsolatot fenntartani;
- ❖ tevékenységekben önmagukat is motiválják, és a problémáikat igyekeznek kevés felnőtt segítséggel megoldani;

- ❖ szeretik és védik a természetet;
- ❖ tisztelik a hagyományokat, érzékenyek mások problémáira, igyekeznek elfogadni társuk másságát;
- ❖ kialakul igényük az egészséges életmódra;
- ❖ rendelkeznek az ismeretek elsajátításához az alkalmazkodó képes tudáshoz szükséges készséggel, (probléma érzékeny gondolkodás, szükséges logikai műveletek végzésének képessége,)
- ❖ örülnek a sikereknek.

IX. ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program módosításának indoka:

A módosítást a Pedagógia Program jogszabályi háttérének változásai tették szükségessé, a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló rendelet értelmében.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetéstől lép életbe és visszavonásig érvényes. A módosított Pedagógiai Programot 2025. szeptember 01-től szükséges bevezetni.

A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- ❖ A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- ❖ Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén, írásban (az éves beszámolóban) értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok/feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- ❖ óvodaigazgató
- ❖ a nevelőtestület bármely tagja
- ❖ szakmai munkaközösség
- ❖ szülői szervezet
- ❖ az óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület véleményezi és a fenntartó hagyja jóvá.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A dokumentum egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyeken tekinthető meg:

- ❖ az óvoda honlapján
- ❖ az óvoda irattárában
- ❖ az intézmény főigazgatójánál

Tájékoztatás a Pedagógiai Programról:

- ❖ Az újonnan belépő gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvoda főigazgatója, vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyermekek szüleinek az óvoda főigazgatója
- ❖ vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely a fenntartó honlapján folyamatosan, az óvoda irattárában, az igazgatói irodában, valamint az érintett óvodai csoportokban az óvoda nyitva tartása alatt megtekinthető.
- ❖ A fentiekén túl a szülők bármelyik szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény főigazgatójától, a főigazgató-helyetteseitől, és a csoportok óvodapedagógusaitól.
- ❖ A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény főigazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőkön belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

X. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

<p>Intézmény OM – azonosítója:</p> <p style="text-align: center; font-size: 2em;">201565</p>	<p>Készítette:</p> <p style="text-align: center;"><i>Jánoska Csudóc</i> főigazgató</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával</p>
Legitimációs eljárás	
<p>A Pedagógiai Programot az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a nevelőtestület, és az óvodai szakmai munkaközösségek a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte, szakmai javaslatait megtette.</p> <p style="text-align: center;"><i>Alain Pata</i> <i>Pancz</i></p> <p>A szakmai munkaközösségek nevében</p>	<p>A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a Pedagógiai Program tartalmáról a tájékoztatást megkapták.</p> <p style="text-align: center;"><i>Arpad Tolnai</i></p> <p>Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében</p>
<p>Az Nkt. 26 § (1) bekezdése és 83 § 2) g) pontja által felhatalmazva, az Edelenyi Mátyas Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a fenntartó a számú határozatával jóváhagyta.</p> <p style="text-align: center;"> * fenntartó képviselőjében</p> <p style="text-align: center;"></p>	
<p>A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: https://www.edeleny-matyasovi.hu/</p>	<p>Érvényes és hatályos a kihirdetés napjától visszavonásig.</p>
<p>Készült: 2 eredeti példányban</p>	<p>Iktatószám: <i>141/458/2025</i></p>